

MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE

31

JAARVERSLAG VAN DE VOORLOPIGE COMMISSIE VOOR DE MILIEU- EFFECTRAPPORTAGE

OVER HET JAAR 1985

Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
Ministerie van Landbouw en Visserij

Publikatie van het Ministerie van
Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening
en Milieubeheer
Copyright: © 1986, Staatsdrukkerij- en
uitgeverijbedrijf/Distributiecentrum
Overheidspublicaties, 's-Gravenhage
Verkoopprijs f 15,-. Exemplaren van deze
uitgave zijn uitsluitend te bestellen door
vooruitbetaling op giro 751, t.n.v.
Distributiecentrum Overheidspublicaties,
Postbus 20014, 2500 EA 's-Gravenhage,
onder vermelding van ISBN 90 346 0829 8

Een lijst van eerder in deze reeks verschenen
uitgaven treft u aan op de laatste bladzijde
van deze publikatie

voorlopige commissie voor de milieu-effectrapportage

Aan de Minister van Landbouw
en Visserij,
Ir. G.J.M. Braks,
Postbus 20401,
2500 EK 's-Gravenhage.

Aan de Minister van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
Dr. P. Winsemius,
Postbus 20951,
2500 EZ 's-Gravenhage.

uw kenmerk

uw brief

ons kenmerk U 65/86 /Sc/13.4

onderwerp Jaarverslag van de VCmer.

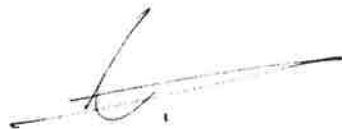
utrecht, 13 mei 1986.

In overeenstemming met artikel 77 b van het ontwerp van Wet tot uitbreiding van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Regelen met betrekking tot milieu-effectrapportage) heeft het presidium van de Voorlopige Commissie voor de milieu-effectrapportage (VCmer) het genoegen u hierbij het jaarverslag over 1985 aan te bieden.

Onder verwijzing naar artikel 3 van de beschikking tot instelling van de Voorlopige Commissie voor de milieu-effectrapportage (DGMH/B nr. 34787) d.d. 15 december 1981 zal, overeenkomstig de afspraak met uw ambtenaren, dit jaarverslag kunnen worden gepubliceerd in de MER-reeks als nr. 31

Drs. J.J. Scholten,
secretaris.

Dr. J. Spaander,
voorzitter.

JAARVERSLAG VAN DE VOORLOPIGE COMMISSIE VOOR DE MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE
OVER HET JAAR 1985

Utrecht, 13 mei 1986.

JAARVERSLAG VAN DE VOORLOPIGE COMMISSIE VOOR DE MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE
(VCmer) OVER HET JAAR 1985

INHOUDSOPGAVE

1.	SAMENVATTING	1
1.1	SUMMARY	6
2.	INLEIDING	11
3.	OVERZICHT VAN DE WERKZAAMHEDEN VAN DE VCmer	12
3.1	Adviezen	12
3.2	Bureaustudie m.e.r. op beleidsplanniveau	14
3.3	Overige werkzaamheden en contacten	16
4.	ERVARINGEN VAN DE VCmer MET m.e.r. TIJDENS HET INTERIMBELEID	17
4.1	Voor-informatie voor het begin van een m.e.r.	17
4.2	Samenstelling werkgroepen	20
4.2.1	Procedure	20
4.2.2	Leden van de Commissie	21
4.2.3	Adviseurs van de Commissie	21
4.2.4	Financiële vergoedingen voor werkgroepleden	22
4.3	Vooroverleg en inhoud van een MER	22
4.3.1	Algemeen	22
4.3.2	Doel van de activiteit	25
4.3.3	Alternatieven	27
4.3.4	Afbakening van de onderwerpen voor bespreking in een MER	29
4.3.5	Vaststelling van richtlijnen	31
4.4	Opstelling van het MER	33
4.5	Vorm en presentatie van het MER	34
4.6	Inspraak en toetsing	35
4.7	Besluitvorming	38
4.8	Tijdslimieten en looptijden	39
4.9	Evaluatie/nazorg na het begin van de uitvoering van een besluit	39
4.10	Leemten in kennis en onderzoek voor m.e.r.	41
5.	TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN IN HET KADER VAN m.e.r.	45

BIJLAGEN

1. Ledenlijst en samenstelling presidium en secretariaat
2. Beschrijving van interimbeleidsprojecten
3. - Beschrijving interne Bureaustudie beleidsplan-MER
 - Bevindingen inzake interne Bureaustudie beleidsplan-MER d.d. 21 mei 1985 aan de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) en van Landbouw en Visserij (L&V)
 - Antwoordbrief d.d. 21 augustus 1985 van de Minister van VROM
4. Brief van de Minister van VROM d.d. 17 juni 1985 naar aanleiding van MER C₂-deponie over locatie-alternatieven bij m.e.r. op vergunningenniveau

JAARVERSLAG VAN DE VOORLOPIGE COMMISSIE VOOR DE MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE OVER HET JAAR 1985

1. SAMENVATTING

In 1985 bracht de Voorlopige Commissie voor de milieueffectrapportage (VCmer) zeven adviezen uit.

Adviezen voor richtlijnen:

- Milieu-effectrapport (MER) locatie-onderzoek naar (sub)regionale geluidhinderrecreatieterreinen aan het Dagelijks Bestuur van het Stadsgewest Breda;
- MER C2-deponie voor chemisch afval op de Maasvlakte aan het Dagelijks Bestuur van het Openbaar Lichaam Rijnmond, als coördinerend bevoegd gezag;
- Locatie-onafhankelijk MER opslag en verwerking van radioactief afval aan de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, als coördinerend bevoegd gezag;
- MER Baanverlenging luchthaven Eelde aan de Minister van Verkeer en Waterstaat (V&W).

Toetsingsadviezen:

- Projectnota /MER grootschalige locatie voor de berging van baggerspecie uit het benedenrivierengebied aan de Minister van V&W;
- Milieu-invloedenrapport luchtscheidingsinstallatie en mengstation-C in Ommen aan Gedeputeerde Staten van Overijssel;
- Milieu-effectrapport locatie-onderzoek naar (sub)regionale geluidhinderrecreatieterreinen aan het Dagelijks Bestuur van het Stadsgewest Breda.

In het verslagjaar werd verder een in 1983 begonnen bureaustudie over milieu-effectrapportage (m.e.r.) op beleidsplanniveau afgesloten. Deze studie was gebaseerd op het Structuurschema Drink- en Industrierwatervoorziening. De conclusies van de studie staan vermeld in paragraaf 3.2 en bijlage 3.

Verder werd in het verslagjaar begonnen met de toetsingswerkzaamheden van:

- het locatie-onafhankelijk MER opslag en verwerking van radioactief afval,
- het MER C2-deponie,
- het duitse milieu-rapport "Zusammenfassende Umweltuntersuchung zum Dollarthafenprojekt Emden".

Deze adviezen worden begin 1986 uitgebracht.

Na het uitbrengen van in totaal vijf toetsingsadviezen in de jaren 1984 en 1985 begint zich een bepaalde structurering van de aanpak voor deze adviesdocumenten af te tekenen. Deze bestaat uit een toetsing in hoofdlijnen, gevolgd door een bijlage met verdergaande gedetailleerde opmerkingen. De aanbiedingsbrief aan bevoegd gezag gaat vooraf aan en vormt een onderdeel van het toetsingsadvies. Deze brief bevat naast de belangrijkste aandachtspunten uit het advies eventueel ook onderwerpen van meer algemene strekking, die bij de beschouwing van de getoetste milieu-effecten uit een oogpunt van milieu-belang bij de besluitvorming naar de mening van de Commissie niet onbesproken mogen blijven.

In de uitgebrachte toetsingsadviezen is op expliciete wijze duidelijk gemaakt op welke wijze inspraakreacties op het MER verwerkt zijn. Dit is gebeurd door verwijzing naar die reacties, die het meest uitgebreid de verschillende categorieën van opmerkingen verwoordden.

Het geringe aantal besluiten, dat met behulp van m.e.r. tot het einde van 1985 was genomen, staat het trekken van conclusies over de bijdrage van m.e.r. aan het besluitvormingsproces nog niet toe. Niettemin bestaat reeds nu bij de VCmer de indruk, dat de zorgvuldige behandeling van de milieu-problematiek door de toepassing van de m.e.r.-procedure zal bijdragen tot een beperking van het aantal beroepen en bezwaren tegen de door bevoegd gezag genomen besluiten.

Andere belangrijke ervaringen en gebeurtenissen in het verslagjaar voor de VCmer zijn hieronder samengevat.

- De ervaringen zijn gespreid over een aantal sterk uiteenlopende projecten. Algemene conclusies zijn daarom moeilijk te trekken. Een algemene opmerking betreft de speelruimte die het interimbeleid m.e.r. bood aan het bevoegd gezag en de initiatiefnemer om het begin van m.e.r. zo gunstig mogelijk te kiezen voor de realisatie van een voornemen. De Commissie gaat er vanuit, dat met de invoering van de wettelijke regeling in 1986 deze speelruimte wat meer beperkt zal worden.
- Tijdens de behandeling van het wetsontwerp m.e.r. in de Tweede Kamer werd de oorspronkelijke procedure voor de samenstelling van werkgroepen van de Commissie hersteld. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt nu weer bij de voorzitter van de Commissie en zijn plaatsvervangers.
- Er werd enige ervaring opgedaan met buitenlandse adviseurs voor de werkzaamheden van werkgroepen. Het betreft adviseurs met duidelijk afgebakende velden van expertise, die alleen of voornamelijk in het buitenland te vinden zijn.
- De termijnen voor het uitbrengen van adviezen werden in vrijwel alle gevallen gehaald. Alleen de periode rondom de jaarwisseling wordt als knelpunt ervaren. Verlenging van de termijn met ongeveer twee weken blijkt dan voldoende.
- In een aantal gevallen werd bij het begin van de m.e.r.-procedure door de initiatiefnemer een "Notitie ten behoeve van het vooroverleg", ook wel startnotitie geheten, opgesteld. Dergelijke startnotities blijken een belangrijke bron van informatie voor de inspraak en de adviseurs te zijn. In paragraaf 4.1 wordt aangegeven welke gegevens zo mogelijk door de initiatiefnemer aan het begin van een m.e.r. verstrekt kunnen worden. Daartoe behoort zeker een heldere aanduiding van de probleemstelling en het doel van de voorgestelde oplossing(en).

- Bij drie van de in 1985 behandelde projecten gold een procedure, die afweek van de beschreven m.e.r.-procedure in het wetsontwerp. Het is gebleken dat afspraken voor een goed verloop van dergelijke afwijkende procedures met grote zorgvuldigheid moeten worden gemaakt. Bij twee projecten met een afwijkende procedure ontbrak het formele vooroverleg. In beide gevallen stelde de VCmer een toetsingskader op voorafgaand aan de toetsing van het milieुरapport. In het ene geval diende dit ter substitutie van de richtlijnen, in het andere geval diende het toetsingskader voor eigen gebruik door de werkgroep (zie de paragrafen 4.3.1 en 4.5).

- Ook in 1985 werd tijdens de verschillende vooroverlegfasen weer op informele wijze van gedachten gewisseld tussen de werkgroep, bevoegd gezag en initiatiefnemer. Dergelijke contacten bevorderen de kwaliteit van het advies voor richtlijnen. Tevens verschaffen zij het bevoegd gezag in een vroegtijdig stadium van het vooroverleg inzicht in de aard van het advies.

- De interpretatie van het begrip "redelijkerwijs te beschouwen alternatieven" leverde bij elke m.e.r. stof tot discussie op. Bij de m.e.r. grootschalige locatie voor de berging van baggerspecie bleek naderhand dat twee van de vier in de richtlijnen vastgestelde alternatieven van duidelijk minder belang waren. Bovendien werd door de VCmer, de adviseurs en sommige insprekers verschillend gedacht over de invulling van het alternatief dat de beste mogelijkheden biedt aan de bescherming van het milieu. Bij twee andere m.e.r.'s kregen alternatieven die in een eerder stadium van de besluitvorming waren uitgesloten, de aandacht. Het betrof de locatie van de C2-deponie en het alternatief waarbij verschillende categorieën radioactief afval niet op een centrale locatie worden opgeslagen. Tegen het niet uitwerken van locatie-alternatieven volgens de vastgestelde richtlijnen voor het MER C2-deponie werd door verschillende milieu-organisaties beroep bij de Raad van State aangetekend. Het beroep werd niet-ontvankelijk verklaard. De redenen hiervoor staat vermeld in paragraaf 4.3.5.

- Bij de m.e.r.'s C2-deponie en opslag en verwerking van radioactief afval werden de financiële aspecten van de voorgenomen activiteit

betrokken. Het betreft de tarieven voor de verwijdering van chemisch en radioactief afval in verband met de kans op onverantwoorde dumping of opslag op eigen terrein door producenten van de afvalstoffen.

- Het gebruik van de adviezen van de VCmer voor de vaststelling van richtlijnen door de verschillende bevoegde gezagen varieerde. In sommige gevallen werden de adviezen (vrijwel) ongewijzigd overgenomen. In andere gevallen weken de vastgestelde richtlijnen op een klein aantal, belangrijke, punten af van de advisering. In paragraaf 4.3.5 wordt hierop nader ingegaan.

- Volgens het wetsontwerp m.e.r. heeft een particuliere initiatiefnemer geen nader onderzoek te doen om gegevens te verkrijgen over de bestaande toestand van het milieu. Op basis van de ervaring met de beoordeling van het milieu-invloedenrapport luchtscheidingsinstallatie te Ommen blijkt, dat de preciese afbakening van het begrip "nader onderzoek" per geval moet worden afgewogen; enerzijds vanwege de behoefte aan dergelijke gegevens als referentiekader bij de effecten-voorspelling en anderzijds vanwege de kosten en de tijd benodigd voor het verzamelen van de gegevens (zie paragraaf 4.4).

- De toetsingswerkzaamheden van de VCmer in 1985 leverden opnieuw enkele aandachtspunten op voor mogelijk nader milieu-onderzoek. Zij zijn vermeld in paragraaf 4.10.

1.1. SUMMARY

In this annual report the Provisional Commission for Environmental Impact Assessment in the Netherlands presents an overview of its activities during 1985. In the preceding two annual reports [1] the role and duties of the Commission in the environmental impact assessment (EIA) process in the Netherlands were described.

During 1985 the Commission prepared seven advices. They concerned:

Advices on guidelines submitted to the:

- Executive Body of the Regional Government Breda for the Environmental Impact Statement (EIS) on the selection of sites for noise-producing outdoor recreational activities,
- Regional Government Rijnmond, as the coordinating competent authority, for the EIS on the secure landfill of hazardous waste on the Maasvlakte,
- Minister of Housing, Physical Planning and Environment, being the coordinating competent authority, on the location-independent EIS for the surface storage and processing of radioactive waste,
- Minister of Transport and Public Works on the EIS for the extension of the runway of the regional airport Eelde.

Advices on the review of EIS's submitted to the:

- Minister of Transport and Public Works concerning the nearshore location for the controlled depository of contaminated dredged sludge from the Rotterdam port area,
- Provincial Government of Overijssel concerning a nitrogen plant and mixing station for natural gas supply in Ommen,
- Executive Body of the Regional Government Breda concerning the

[1] Environmental Impact Assessment series, Ministry of Housing, Physical Planning and Environment (VROM) and Ministry of Agriculture and Fisheries (L&V), The Hague, nrs. 15 and 29.

selection of sites for noise-producing outdoor recreational activities.

The small number of decisions taken which so far have been based on EIA, does not allow the drawing of general conclusions relative to the influence of EIA on the quality of the decision-making process. Nevertheless, the Commission has the impression that EIA through its careful treatment of the environmental aspects will result in a reduction in the number of objections to and appeals against any related decisions taken.

The experiences and events which were mattering much to the Commission in 1985 are summarized below.

- The experiences are dispersed over a number of very different projects. They do not allow for distinct general conclusions. One general remark which can be made however, concerns the starting moment for EIA. During the period of the interim-policy on EIA considerable leeway was permitted to the timing of the starting moment for EIA to the proponent and the competent authority. The Commission supposes that the degree of latitude in selecting this starting moment will diminish after introduction of the Act on EIA in 1986.
- During the discussion of the Bill in Parliament the original procedure for the formation of working groups of the Commission was re-established. Accordingly, the chairman of the Commission and his deputies have resumed their responsibility in this matter. They, instead of the competent authority, appoint the members of working groups.
- The Commission gained experience with the inputs of experts from abroad in two working groups. Advisers from abroad can be engaged for those fields of knowledge which are hard to find in the Netherlands.
- Also in 1985, the Commission was able to adhere without difficulty to the time-limits stipulated in the Bill for the preparation of

advices on guidelines and reviews.

- At the start of some EIA's, proponents prepared a "Note in aid of the scoping". These notes appeared to be a valuable source of information for the advisers and the public participants. In this annual report, suggestions are made pertinent to the possible contents of such a note. They include the definition and scope of the problems and the proposed solution, the description of the intended activity including the site(s), the decision(s) to be taken and the integration of the EIA in the decision-making process, possible conditions applicable to the scope of the activity and an indication of the methods for data-gathering and effect-prediction to be used in the preparation of the EIS.
- Three of the projects which were dealt with in 1985, concerned procedures deviating from the formal EIA process in the Netherlands. It appeared that arrangements for such special cases should be agreed upon carefully prior to the start of the process. The preparation of guidelines for the contents of the EIS was omitted from two of these projects. In both cases, the Commission prepared a kind of reference framework prior to the actual review of the EIS. One of these frameworks was as yet accepted formally by the pertinent competent authority as a document listing the required contents of the EIS involved. The third case concerned a phased EIA with preparation of the EIS in two steps: a location-independent EIS to be followed by a site-specific EIS.
- The interpretation of the concept of "alternatives which can be regarded as reasonable" in the scoping process, gave rise to discussion for almost each EIA. In the case of the EIA on the controlled depository of contaminated dredged sludge it appeared during the review that two of the four alternative sites were of minor importance. Furthermore, there was a difference of opinion between the proponents, the advisers and the public participants, about the set-up of the alternative being most favourable to the environment. In two other EIA's, the Commission's advices paid attention to alternatives which were dropped from the range of consideration by decisions made prior to the start of the

respective EIA's. It concerned the alternative sites for the hazardous waste depository on the Maasvlakte near Rotterdam and an alternative proposing to store the various categories of radioactive waste at different places in the country.

- The respective competent authorities used the advices of the Commission in different ways. In the preparation of guidelines for two EIS's, the advices were almost entirely accepted. In the other cases, the established guidelines deviated more or less from the advice of the Commission. One of the main divergencies related to the expected risk-perception about the proposed radioactive waste storage and processing facility by the people concerned. The guidelines requested the proponent to merely describe recent experiences with people's attitudes to radioactive waste disposal. Instead, the advice of the Commission had recommended to predict the expected perceptions, the judgement and the intended attitudes of the people who will be closely associated with the activity. Another distinct divergency concerning the same EIA pertained to the fore-mentioned alternative of storing the various categories of radioactive waste at different places in the country.

- The Bill does not require a private proponent to carry out "further research" for the collection of data concerning the existing situation of the environment. Following the review of the EIS on the proposed nitrogen plant and mixing station for natural gas supply in Ommen, it appeared that the definition of the concept "further research" has to be defined carefully in each individual EIA. On the one hand, research may be needed to obtain baseline-data for the proper prediction of effects whereas on the other hand, the cost and time required for the collection of such data will have to be weighed against the benefit it may have on accelerating and improving the quality of the decision-making-process.

- The reviews by the Commission of three EIS's in 1985 noticed a number of areas for possible further research. In her review of the EIS on the depository for contaminated dredged sludge the Commission had pointed at the inadequacy of the existing

classification of sludge according its degree and kind of contamination. Research in this field is being carried out now. The review of the EIS on the nitrogen plant and mixing station for natural gas supply drew attention to the lack of knowledge about the influence of oxygen-rich residual air emitting from the nitrogen plant on vegetation and agricultural crops.

The most conspicuous uncertainty in the EIS on the selection of sites for noise-producing outdoor recreational activities in the Breda region appeared to be the lack of information on the willingness and the intended attitude of the motorcross-participants to abandon their illegal sporting areas in favour of a centrally located regional sports-ground.

Many of the uncertainties and gaps in the knowledge about the storage of radio-active wastes which were noted in the so-called location-independent EIS and its subsequent review are recognized internationally. They mainly pertain to the highly-radioactive waste materials from nuclear reactors. They include, for instance, the resistance of certain materials such as concrete, bitumen and glass to intense radiation, the heat-generation of highly active nuclear reactor waste under normal circumstances, the possibility of leaks from dry storage fuelrod containers, etc. These gaps in knowledge will be addressed again in the EIS which will be prepared in 1986 on the specific site(s) for storage and processing the waste materials.

The German environmental assessment of the Dollardport area project near Emden (state of Lower Saxony), which at the end of 1985 was under review by the Commission, revealed uncertainties about the development in salinity gradients of the Dollard tidal area following the construction of the proposed port area. Consequently, the resulting effects on the ecosystems in the tidal area are difficult to predict.

The Commission signals the above-mentioned uncertainties and gaps in knowledge to other programming and executive research institutions for possible action.

2. INLEIDING

Gedurende 1985 vervolgde de Voorlopige Commissie voor de milieu-effectrapportage (VCmer) haar in 1981 begonnen adviserende taak in het kader van het interimbeleid inzake de milieu-effectrapportage (m.e.r.). Voor de achtergronden van dit interimbeleid en de rol die de VCmer vanaf haar installatie op 15 december 1981 heeft vervuld wordt mede verwezen naar de vorige jaarverslagen van de VCmer [1].

Eind juni 1985 werd de behandeling van het wetsontwerp inzake m.e.r. door de Tweede Kamer afgesloten. Verwacht mag worden dat spoedig in 1986 de Uitbreiding van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne in het Staatsblad zal verschijnen. In het kader van deze wet zal alsdan de VCmer de (definitieve) Commissie voor de milieu-effectrapportage worden. In november 1985 werd dr. H. Cohen, directeur-generaal van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne, voorgedragen als voorzitter van de Commissie voor de milieu-effectrapportage.

De Voorlopige Commissie heeft nu 105 leden-deskundigen. Een voordracht voor uitbreiding van de Commissie voor de milieu-effectrapportage is bij de Ministers van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en van Landbouw en Visserij ingediend. De samenstelling per 31 december 1985 van de Voorlopige Commissie, het presidium en het secretariaat is vermeld in in bijlage 1.

In het volgende hoofdstuk (3) wordt een feitelijk overzicht van de werkzaamheden in het verslagjaar gegeven. In hoofdstuk 4 wordt gepoogd de opgedane ervaringen in 1985 te evalueren, waarbij zonodig wordt gerefereerd aan eerdere gebeurtenissen in de voorafgaande jaren. In hoofdstuk 5 wordt aandacht geschonken aan lopende en nieuwe ontwikkelingen betreffende m.e.r. en de rol van de Commissie daarbij. In een viertal bijlagen is nadere informatie opgenomen.

[1] (Publicatiereeks milieu-effectrapportage van de Ministeries van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) en van Landbouw en Visserij (L&V), nrs. 15 en 29).

3. OVERZICHT VAN DE WERKZAAMHEDEN VAN DE VCmer

3.1. Adviezen

De VCmer bracht in 1985 zeven adviezen uit. Deze zijn hieronder gerangschikt in chronologische volgorde.

- Advies voor richtlijnen voor het Milieu-effectrapport (MER) locatieonderzoek naar (sub)regionale geluidhinderrecreatieterreinen in het Stadsgewest Breda op 22 januari 1985 aan het Dagelijks Bestuur van het Stadsgewest Breda.
- Toetsingsadvies over de projectnota/MER Grootschalige locatie voor de berging van baggerspecie uit het Benedenriviereengebied op 31 januari 1985 aan de Minister van Verkeer en Waterstaat.
- Advies voor richtlijnen voor het MER C2-deponie op de Maasvlakte op 1 februari 1985 aan het Dagelijks Bestuur van het Openbaar Lichaam Rijnmond als coördinerend bevoegd gezag.
- Advies voor richtlijnen voor het locatie-onafhankelijk MER inzake opslag en verwerking van radioactief afval op 24 mei 1985 aan de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) als coördinerend bevoegd gezag.
- Advies voor richtlijnen voor het MER Baanverlenging Luchthaven Eelde op 15 juli 1985 aan de Minister van Verkeer en Waterstaat.
- Toetsingsadvies over het milieu-invloedenrapport (MIR) Luchtscheidingsinstallatie en Mengstation-C in Ommen op 23 juli 1985 aan Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel.
- Toetsingsadvies over MER locatie-onderzoek naar (sub)regionale geluidhinderrecreatie-terreinen in het Stadsgewest Breda op 13 december 1985 aan het Dagelijks Bestuur van het Stadsgewest Breda.

De voornoemde adviezen werden - evenals in voorgaande jaren - uitgebracht binnen de door het wetsontwerp inzake m.e.r. gestelde termijnen. Zij werden alle vastgesteld met algemene overeenstemming van de leden van de betrokken werkgroepen.

Naast genoemde adviezen maakte de VCmer in 1985 een aanvang met:

- de toetsing van het locatie-onafhankelijk MER alsook een advies voor aanvullende richtlijnen over het locatie-gebonden MER inzake opslag en verwerking van radioactief afval;
- de toetsing van het duitse milieu-rapport "Zusammenfassende Umweltuntersuchung zum Dollardhafenprojekt Emden";
- de toetsing van het MER C2-deponie;

Deze adviezen zullen begin 1986 volgens de vastgestelde termijn worden uitgebracht.

Van de hiervoor genoemde projecten verliepen de m.e.r.'s Geluidhinderrecreatie Stadsgewest Breda, Berging van baggerspecie uit het Benedenrivierengebied, C2-deponie Maasvlakte en Baanverlenging Luchthaven Eelde volgens de procedure neergelegd in het wetsontwerp inzake m.e.r. Bij de drie andere, het milieu-invloedenrapport luchtscheidingsinstallatie Ommen, de m.e.r. opslag en verwerking van radioactief afval en het duitse milieu-rapport over de Dollardhaven werd om verschillende redenen van de formele procedure afgeweken. Hierop wordt in hoofdstuk 4 nader ingegaan.

De VCmer verrichtte voorts in 1985 voorbereidend werk voor enkele reeds aangekondigde maar nog niet gestarte projecten. Het betreft de inrichting van het Compagnies Oefenterrein Ginkelse Heide en de aanleg van een Oost-westbaan voor het vliegveld Zuid-Limburg. Tenslotte besteedde de VCmer de nodige aandacht aan de voorbereiding van het reeds aangekondigde m.e.r. voor het landinrichtingsproject Bodegraven-Noord. Nadat echter bij de behandeling van het wetsontwerp m.e.r. in de Tweede Kamer was besloten de landinrichting niet op te nemen in de werkingssfeer van m.e.r., is het doorgaan van deze m.e.r. onzeker geworden. Aan het einde van 1985 was hierover door de betrokken instanties, te weten het ministerie van Landbouw en Visserij (L&V) en de provincie Zuid-Holland, nog geen definitief standpunt

bepaald.

In bijlage 2 van dit jaarverslag wordt een nadere beschrijving gegeven van alle interimbeleidsprojecten, inclusief die projecten, die voor 1985 reeds werden afgerond of die thans nog lopen en waaraan in 1985 geen adviserend werk door de VCmer werd verricht. Deze bijlage vermeldt tevens de samenstelling van alle bijbehorende werkgroepen.

3.2. Bureaustudie m.e.r. op beleidsplanniveau

In 1985 werd de in 1983 door de VCmer ondernomen "Bureaustudie m.e.r. op beleidsplanniveau" afgerond. Deze bureaustudie vond plaats aan de hand van het Structuurschema Drink- en Industriewatervoorziening (SDIV) en betrof een proeve van opstelling van een advies voor richtlijnen voor een theoretische herziening van dit Structuurschema. De achtergrond en ontwikkeling van deze bureaustudie zijn geschetst op pagina's 12 en 13 van het jaarverslag over 1984 [1]. De bevindingen van de VCmer over de studie werden gerapporteerd in een brief d.d. 21 mei 1985 aan de Ministers van VROM en L&V. Deze brief en het antwoord van de Ministers daarop, zijn opgenomen als bijlage 3 bij dit jaarverslag. Uit de studie is het volgende gebleken:

- De procedurele elementen van m.e.r. zijn zondermeer te integreren in het openbare gedeelte van de Planologische Kernbeslissing (PKB)-procedure welke wordt gevolgd voor een beleidsplan als het SDIV. Het MER dient te worden bekend gemaakt met de publicatie van het beleidsvoornemen (deel a) van de PKB-procedure. Het vooroverleg en de opstelling van het MER en de beoordeling van de "aanvaardbaarheid" van het MER moeten dan aan dit tijdstip voorafgaan.
- Vanwege het hypothetische karakter van de bureaustudie was het niet goed mogelijk concrete alternatieven te formuleren. Wel werd een werkwijze in stappen ontwikkeld hoe en met welke randvoorwaarden in

[1] Publicatiereeks milieu-effectrapportage van de Ministeries van VROM en L&V, nr. 29.

een concrete situatie alternatieven kunnen worden ontwikkeld.

- Naar aanleiding van de vraag welke methoden ter beschikking staan om bruikbare voorspellingen te doen over de te verwachten gevolgen voor het milieu van onderdelen van het betreffende beleidsplan werd - in opdracht van de Ministeries van VROM en L&V - een studie verricht door het Centrum voor Milieukunde der Rijksuniversiteit Leiden (CML). Met de resultaten van het CML-onderzoek en het nog lopende onderzoek naar voorspellingsmethoden voor m.e.r. dat eveneens in opdracht van beide voornoemde Ministeries wordt uitgevoerd, kunnen - naar de mening van de VCmer - de opstellers van een MER op beleidsplanniveau over het benodigde methodologische instrumentarium beschikken.

- De belangrijkste conclusie van de bureaustudie is dat toepassing van de m.e.r.-procedure op beleidsplanniveau ten opzichte van de huidige gang van zaken bij de PKB-procedure een duidelijke toegevoegde waarde inhoudt. In de richtlijnen voor zulk een MER kan duidelijk worden aangegeven welke aandachtspunten wel of niet, en in welke mate van detail, de aandacht verdienen om een gedegen besluitvorming mogelijk te maken. Vooral met betrekking tot de afbakening van de mogelijke alternatieve oplossingen en de daarbij behorende milieu-gevolgen is dit van belang. Het naar voren halen in de procedure van de feitelijk op te lossen problemen en knelpunten op milieu-gebied leidt tot winst in tijd en kwaliteit in het verdere verloop van de beleidsplan-procedure.
Bovendien wordt met het toetsingsadvies van het MER zowel het bevoegd gezag als de Raad van Advies voor de Ruimtelijke Ordening (RARO) een overzicht geboden van de op het (bij het beleidsvoornemen behorende) MER ontvangen adviezen en inspraakreacties. Dit kan bij de opstelling van deel b van de PKB-procedure door de RARO van voordeel zijn.

3.3. Overige werkzaamheden en contacten

In 1985 hebben leden van het presidium en het secretariaat deelgenomen aan het symposium "Follow-up/Audit of Environmental Assesment Results" in oktober 1985 te Banff, Canada en bijdragen geleverd aan verschillende begeleidingscommissies bij de opzet van de Centrale Ingang Milieu Informatie en het onderzoek naar de evaluatie achteraf. Er verscheen een interview met voorzitter en secretaris in het speciale m.e.r.-nummer van het ROM-magazine van maart 1985. Aan het adviesbureau Haskoning te Nijmegen dat belast is met het onderzoek over evaluatie van het interimbeleid m.e.r., werden inlichtingen verstrekt. Aan bezoekers uit de V.S. en Australië worden inlichtingen gegeven over m.e.r. en de rol van onafhankelijke deskundigheid in Nederland.

4. ERVARINGEN VAN DE VCmer MET m.e.r. TIJDENS HET INTERIMBELEID

Aan het einde van 1985 had de VCmer in totaal zestien adviezen uitgebracht: in 1982 tot en met 1984 per jaar drie en in 1985 zeven adviezen. Hieronder bevinden zich vijf toetsingsadviezen, zodat ook een eerste indruk kan worden verkregen van de betekenis van deze adviezen voor de m.e.r.-procedure en de besluitvorming.

De hiernavolgende opmerkingen over de ervaringen van de VCmer met de door haar uitgevoerde advieswerkzaamheden worden gemaakt aan de hand van de verschillende stappen van het m.e.r.-proces te beginnen met de benodigde voor-informatie voor het begin van een m.e.r. tot en met het aspect van de evaluatie achteraf. Bij deze ervaringen zal ook ingehaakt worden op de bijzondere leerpunten van die projecten, die gekenmerkt worden door een afwijkende gang van zaken ten opzichte van de gangbare m.e.r.-procedure volgens het wetsontwerp.

De opgedane ervaringen over het interimbeleid tot eind 1985 staan het maken van algemene conclusies moeilijk toe. Daarvoor zijn de ervaringen te zeer verspreid over projecten met een sterk uiteenlopend karakter. Een algemene opmerking betreft de indruk over de vrijblijvendheid van het interimbeleid, die toestond aan initiatiefnemer en bevoegd gezag om het begin van m.e.r. voor een activiteit te kiezen op een zo gunstig mogelijk moment voor de realisatie van het voornemen. De Commissie gaat er vanuit, dat met de invoering van de wettelijke regeling de speelruimte voor de start van m.e.r. wat meer beperkt zal worden.

4.1. Voor-informatie voor het begin van een m.e.r.

In artikel 411 van het wetsontwerp inzake m.e.r. wordt bij een besluit op aanvraag geregeld op welke wijze de initiatiefnemer mededeling doet aan het bevoegd gezag van het voornemen tot het uitvoeren van een activiteit en op welke wijze het bevoegd gezag dit voornemen openbaar maakt. In artikel 41m wordt de bekendmaking door

het bevoegd gezag geregeld van een voornemen dat hijzelf wenst te ondernemen (besluit niet op aanvraag). In artikel 411, zesde lid van het wetsontwerp m.e.r. staat dat de ministers van VROM en van L&V regelen kunnen stellen omtrent de inhoud van bedoelde mededelingen en openbare kennisgevingen door respectievelijk de initiatiefnemer en het bevoegd gezag. Deze regelen zijn tot nu toe nog niet bij ministerieel besluit gesteld, maar de opgedane ervaringen tijdens het interimbeleid maken deze nu goed mogelijk. Naar de mening van de VCmer dient een initiatiefnemer voorafgaande aan het begin van een m.e.r. zo mogelijk de volgende gegevens te verstrekken:

- de naam van de initiatiefnemer
- de probleemstelling en het doel van de voorstelde oplossing(en)
- de beschrijving van de aard en omvang van de activiteit
- een eventuele aanduiding van de voorgestelde locatie voor de uitvoering van de voorgenomen activiteit
- de aanduiding welk(e) besluit(en) nodig is (zijn) ten einde de activiteit te kunnen verwezenlijken
- de aanduiding van eventuele randvoorwaarden
- een aanduiding van te gebruiken methoden en technieken voor het beschrijven en voorspellen van de te verwachten milieu-effecten.

Het verdient aanbeveling deze gegevens te presenteren in de vorm van een zogeheten "Notitie ten behoeve van het vooroverleg" bij het begin van de m.e.r.-procedure. Bij vijf van de reeds afgeronde en nog lopende m.e.r.'s werd zulk een "Notitie ten behoeve van het vooroverleg" opgesteld. De ervaring wees uit, dat de informele contacten tussen de verschillende betrokken participanten (initiatiefnemer, bevoegd gezag en VCmer) over voornoemde notities een scherpere definiëring van het doel van de activiteit en de besluiten waarvoor de m.e.r. diende te worden ondernomen, hebben bevorderd. De notities, die ook wel "startnotities" werden genoemd en die bij de bekendmaking van het begin van de m.e.r. ter visie werden gelegd, bleken een belangrijke bron van informatie voor de inspraak tijdens het vooroverleg te vormen. Een andere bron van informatie ten behoeve van de inspraak kan door de initiatiefnemer worden geboden in de vorm van een voorlichtingsbijeenkomst. Ofschoon dergelijke bijeenkomsten niet verplicht zijn volgens het wetsontwerp, werden zij in drie gevallen gehouden. Deze informatiebronnen kunnen de insprekers van dienst zijn bij het doelgericht stellen van vragen en opmerkingen over

de inhoud van het op te stellen MER.

Bij de uitvoering van de bureaustudie "m.e.r. op beleidsplanniveau" (zie paragraaf 3.2 en bijlage 3) werd ook aandacht besteed aan de aard van de informatie die nodig is voor een vlotte start van m.e.r. op dat niveau. Daarbij zal voldoende informatie moeten bestaan over:

- de raming van de toekomstige behoefte op het gebied van de betreffende sector,
- de knelpunten betreffende het milieu in de probleemstelling bij het voornemen tot de opstelling of herziening van het betrokken beleidsplan,
- de aanpak van reële oplossingsmogelijkheden voor de gestelde problematiek.

Deze informatie zou bij de start van een beleidsplan-m.e.r. in de "Notitie ten behoeve van het vooroverleg" verstrekt behoren te worden.

4.2. Samenstelling werkgroepen

4.2.1. Procedure

Tijdens de behandeling in de Tweede Kamer van het wetsontwerp inzake m.e.r. werd de verandering in de procedure met betrekking tot de samenstelling van werkgroepen van de Commissie voor de milieu-effectrapportage (ex artikel 77e) zoals voorgesteld in de Nota van Wijzigingen (Tweede Kamer, vergaderjaar 1984-1985, 16814, nrs. 7-8), weer ongedaan gemaakt en werd de oorspronkelijke tekst van het wetsontwerp (16814, nrs. 1-2) [1] hersteld. De Tweede Kamer was unaniem van oordeel dat het leggen van de eindverantwoordelijkheid voor de samenstelling van een werkgroep bij het bevoegd gezag afbreuk zou doen aan de onafhankelijke positie van de Commissie in het m.e.r.-proces en de geloofwaardigheid van haar adviezen. In de praktijk betekent de herinvoering van de oorspronkelijke procedure ook herstel van de slagvaardigheid van de Commissie bij de vorming van werkgroepen. Dit is van belang in situaties waarbij meer dan één instantie bevoegd gezag is en verder in die gevallen waarbij het bevoegd gezag een overheidsinstantie is die niet veelvuldig bijeenkomt. Wel verplicht het wetsontwerp (ex artikel 77e, vijfde lid) dat de voorzitter de samenstelling van een werkgroep mededeelt aan het bevoegd gezag en aan de initiatiefnemer. In de praktijk betekent dit dat het bevoegd gezag en de initiatiefnemer op informele wijze gevraagd worden te reageren op de samenstelling van de werkgroep met het oog op de mogelijke betrokkenheid van de voorgestelde leden en adviseurs bij de activiteit of de besluitvorming daaromtrent.

[1] De voorgestelde verandering in de Nota van Wijzigingen werd besproken in het Jaarverslag 1984 van de VCmer.

4.2.2. Leden van de Commissie

In september 1984 diende de VCmer een verzoek in bij de Ministers van VROM en van L&V om het ledenbestand van de Commissie uit te breiden op die terreinen waarover de Commissie nog over onvoldoende deskundigheid kan beschikken. Het verzoek is gedurende 1985 in beraad gehouden. Ten tijde van de geplande installatie van de Commissie voor de milieu-effectrapportage in de loop van 1986 zal deze uitbreiding afgerond moeten zijn.

4.2.3. Adviseurs van de Commissie

Artikel 77e, derde lid van het wetsontwerp m.e.r., staat toe dat een werkgroep zich kan doen bijstaan door deskundigen, die geen lid zijn van de Commissie. Bij de meeste tot nog toe ingestelde werkgroepen is daarvan gebruik gemaakt, omdat in die gevallen niet geput kon worden uit het eigen deskundigenbestand (zie de voorafgaande alinea).

In 1985 werd ook enige ervaring verkregen met het aantrekken van buitenlandse adviseurs. In de werkgroep m.e.r. opslag en verwerking van radioactief afval werd een adviseur uit de Bondsrepubliek Duitsland benoemd vanwege de duitse ervaringen met de problematiek van het radioactief afval. Ook voor de m.e.r. C2-deponie ligt het in de bedoeling een buitenlandse adviseur aan te trekken, ditmaal uit de V.S. op het gebied van de civieltechnische aspecten van de berging van chemisch afval. In verband met de korte tijd, die iedere werkgroep ter beschikking staat, eventuele reisproblemen en de benodigde vertaalwerkzaamheden, wordt vooral gedacht aan adviseurs met duidelijk afgebakende velden van expertise die alleen of voornamelijk in het buitenland te vinden zijn.

4.2.4. Financiële vergoedingen voor werkgroepleden

In 1985 werd een regeling getroffen over de toekenning van vergoedingen aan leden en adviseurs van de Commissie. Dit was noodzakelijk geworden om de vergoedingen voor die deskundigen die werkzaamheden voor de Commissie in de tijd van hun werkgever verrichten en de hun toekomstige vergoedingen volledig aan hun werkgever afdragen, in overeenstemming te brengen met de daarvoor bij sommige van die werkgevers geldende regels. De nieuwe vergoedingsregel zal tegelijkertijd met de wettelijke m.e.r.-plicht in werking treden.

4.3. Vooroverleg en inhoud van een MER

4.3.1. Algemeen

In de adviezen voor richtlijnen die de VCmer in 1985 opstelde, is getracht verder gestalte te geven aan de aanduiding van prioriteiten en de gewenste mate van detail van de aandachtspunten in het MER (zie de overeenkomstige paragraaf in het jaarverslag over 1984). Dit geschiedde op twee manieren: ten eerste door in de adviezen die (typen) alternatieven aan te geven, die tenminste de aandacht in een MER verdienen en een rangorde van belangrijkheid te vermelden in de onderscheiden milieu-aspecten; en ten tweede door in sommige adviezen een als vragenlijst geformuleerde samenvatting op te nemen. De laatst genoemde aanpak werd toegepast bij de adviezen voor richtlijnen voor het locatie-onafhankelijk MER opslag en verwerking van radioactief afval en het MER baanverlenging vliegveld Eelde. Zij is ontleend aan de wijze van de opstelling van aanbevelingen voor de inhoud van de milieu-invloedenrapporten aardgasontzwavelingsinstallatie te Emmen in 1983 en de luchtscheidingsinstallatie te Ommen (Vilsteren) in 1984. De tijdsdruk, die bij die projecten met een verkorte procedure heerste, noopte de VCmer toentertijd tot presentatie van haar advisering in de vorm van een lijst van vragen en aandachtspunten. Het ligt in de bedoeling deze nuttig gebleken aanpak vaker toe te passen.

In het geval van de m.e.r. baanverlenging vliegveld Eelde bleek tijdens het vooroverleg, dat de gemaakte afspraken over de te volgen procedure nadere verduidelijking behoefden. Bij de initiatiefnemer heerste nog onzekerheid over het tijdstip waarop het MER zou moeten worden ingediend: bij het bedrijfsplan voor de baanverlenging dat als ondergrond zal dienen voor verdere discussie en besluitvorming in de regio of bij de start van de daarop volgende aanwijzingsprocedure voor de baanverlenging op grond van de Luchtvaartwet. In het verdere verloop van het vooroverleg en in de aanbiedingsbrief bij het advies van de VCmer is duidelijk gesteld, dat het MER opgesteld moet worden voor de voornoemde aanwijzingsprocedure en dus niet ten behoeve van de regionale discussie en besluitvorming.

Bij het begin van de m.e.r. opslag en verwerking van radioactief afval in maart 1985 werd de procedure geschetst in een brochure voor de inspraak. Hierin werd uitgelegd dat het bestuurlijk overleg tussen de Minister van VROM en de betrokken provincies en gemeenten over de keuze van een plaats voor de opslag- en verwerkingsfaciliteit gebruik zou maken van het advies van de Commissie LOFRA [1] en van het locatie-onafhankelijk MER, de inspraakreacties daarop en het advies van de VCmer daarover. Bij de start van de inspraakronde over het locatie-onafhankelijk MER in november 1985 werd opnieuw een brochure ten behoeve van de inspraak verspreid. Daarin staat dat het bestuurlijk overleg gebruik zal maken van het advies van de Commissie LOFRA en het locatie-onafhankelijk MER. Deze wijziging in het gebruik van de m.e.r.-procedure heeft bij velen de indruk gewekt dat het bestuurlijk overleg de beoordeling van het locatie-onafhankelijk MER zou doorkruisen. De betekenis van m.e.r. dreigde daardoor afbreuk te worden gedaan.

Uit het voorgaande kunnen de volgende leerpunten getrokken worden:

- Bij het begin van een m.e.r. moet het aan alle betrokken partijen duidelijk zijn welke procedure gevolgd zal worden en voor welk(e) besluit(en) in welk stadium van de procedure het MER moet dienen.
- Wijziging van de procedure tijdens het m.e.r.-proces dient zoveel mogelijk voorkomen te worden.

[1] Commissie Locatiekeuze Opslagfaciliteit Radioactief Afval.

- Indien een wijziging toch nodig wordt geacht, dan moet dit gemotiveerd kenbaar worden gemaakt ten einde misverstanden te vermijden.

In het licht van het bovenstaande spreekt het vanzelf, dat afspraken over de te volgen procedures bij projecten, die afwijken van de in het wetsontwerp geschetste procedure, extra aandacht behoeven.

In paragraaf 3.1 is reeds aangestipt welke projecten een afwijkende procedure vertoonden in 1985. De m.e.r. opslag en verwerking van radioactief afval volgt een bijzondere procedure, omdat de opstelling en beoordeling van het MER geschiedt in twee stappen. De eerste stap betreft de opstelling en beoordeling van het zogeheten locatie-onafhankelijk MER, dat daarna met aanvullende richtlijnen zal worden toegespitst tot het zogeheten locatie-gebonden MER. Aan het einde van 1985 was de beoordeling van het locatie-onafhankelijk MER nog gaande. Nadat het vooroverleg voor het milieu-invloedenrapport over de luchtscheidingsinstallatie te Ommen op versnelde wijze, namelijk zonder bekendmaking, zonder inspraak en zonder adviezen van de wettelijke adviseurs, maar met advies van de VCmer en met vaststelling van richtlijnen door het bevoegd gezag, op 2 januari 1985 tot stand was gekomen, lag het in de bedoeling de verdere procedure voor de opstelling en beoordeling van het milieu-invloedenrapport te laten geschieden volgens de regels van het wetsontwerp m.e.r. Deze opzet slaagde niet geheel, omdat het milieu-invloedenrapport niet tegelijkertijd met de vergunningaanvraag door de initiatiefnemer werd ingediend. Het milieu-invloedenrapport kwam pas gereed even voor de bekendmaking door bevoegd gezag van de vergunningen-aanvraag en de periode van ter inzage legging. Dit is niet in overeenstemming met artikel 41ab, lid 1 onder a en de Memorie van Toelichting, blz. 74 van het wetsontwerp m.e.r. Deze late indiening heeft de tijd bekort die het bevoegd gezag en de VCmer ter beschikking stond voor de beoordeling van het rapport. De zorgvuldigheid van de beoordeling kan hierdoor beïnvloed worden. De bijzondere situatie bij het Duitse milieu-rapport over de Dollardhaven komt ter sprake onder paragraaf 4.6 van dit jaarverslag.

Evenals bij eerder gehouden vooroverlegfasen, werd bij elk vooroverleg dat plaats vond in 1985 van gedachten gewisseld met het bevoegd gezag en de initiatiefnemer aan de hand van een door de VCmer opgesteld concept van het advies voor richtlijnen. In deze gevallen werd weer ondervonden dat dergelijke contacten doorgaans een constructieve bijdrage leveren aan de opstelling van de richtlijnen, mede omdat zij het bevoegd gezag in een vroeg stadium inzicht verschaffen in de aard van het advies van de VCmer. Dit laatste is van belang voor de haalbaarheid van de termijn van vaststelling van de richtlijnen door bevoegd gezag. Bij de gedachtenwisseling, die plaats vond met vertegenwoordigers van het bevoegd gezag en de initiatiefnemer bij de m.e.r. opslag en verwerking van radioactief afval hield de VCmer echter de indruk over, dat van de zijde van het bevoegd gezag en de initiatiefnemer gepoogd werd de opstelling van het advies te beïnvloeden. Dit is niet in overeenstemming met de intentie van dergelijke contacten.

4.3.2. Doel van de activiteit

In paragraaf 4.1 van dit jaarverslag is reeds duidelijk gemaakt, dat beschrijving van het doel van de voorgenomen activiteit onderdeel behoort uit te maken van de mededeling van de initiatiefnemer aan het bevoegd gezag over het voornemen tot het uitvoeren van een activiteit. In de beide voorafgaande jaarverslagen van de VCmer is dit onderwerp reeds belicht. Ook in 1985 deden zich bij een aantal m.e.r.'s discussies voor over hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd. Bij de m.e.r. geluidhinderrecreatie Stadsgewest Breda is er sprake van een tweeledig doel, te weten het scheppen van ruimtelijke mogelijkheden en het oplossen van knelpunten. Bij de uitwerking van het MER werd dit tweeledige doel losgelaten en wordt het vinden van een klein aantal (sub)regionale terreinen met een capaciteit, die voldoende tegemoet komt aan de totale behoefte aan accommodatie, daarvoor feitelijk in de plaats gesteld. De noodzaak tot het vinden van aanvullende lokale terreinen wordt niet meer erkend en daarmee ook het vinden van oplossingen voor de lokale knelpunten bij de uitoefening van geluidhinderlijke recreatie. Bij deze m.e.r. is dus sprake van een beperking van de doeleinden. Ook bij de m.e.r. opslag

en verwerking van radioactief afval constateert de VCmer een accentverschuiving in het doel. Oorspronkelijk betrof die het vinden en in gebruik nemen van een tijdelijke bovengrondse opslagplaats voor radioactief afval ter vervanging van de interimopslag te Zijpe en voor de opslag van mogelijk uit het buitenland terugkerend hoogradioactief afval, dat ontstaat na opwerking van bestraalde splijtstofelementen van de bestaande kernenergiecentrales Borssele en Dodewaard. Pas bij publicatie van het regeringsstandpunt inzake de Maatschappelijke Discussie Energiebeleid en bij de discussie in de Tweede Kamer werd in de loop van 1985, na het begin van de m.e.r., volledig duidelijk dat de bovengrondse opslagfaciliteit ook geschikt zou moeten zijn voor de opslag van afval van nieuwe kernenergiecentrales. Met deze accentverschuiving is bij velen de indruk gewekt, dat de m.e.r. terzake van de opslag van het radioactief afval bedoeld zou zijn om de komst van nieuwe kernenergiecentrales mede mogelijk te maken.

Bij het begin van de m.e.r. baanverlenging luchthaven Eelde was het reeds duidelijk dat de doelstelling van deze m.e.r. niet ligt in het vinden van een oplossing van een vervoersprobleem, maar dat als doel van de betreffende activiteit moet worden gezien het vergroten van de rentabiliteit van de luchthaven en het vergroten van de functie daarvan als infrastructureel element voor het noorden des lands.

Ofschoon het waarschijnlijk niet in alle gevallen mogelijk was de doelstelling van een activiteit waarvoor m.e.r. moet worden uitgevoerd, scherp te stellen aan het begin van het m.e.r. -proces, heeft het interimbeleid tot nu toe aangetoond, dat het bijeenbrengen van de benodigde voor-informatie, inclusief de mededeling van de initiatiefnemer aan het bevoegd gezag omtrent het voornemen tot uitvoering van een activiteit (zie paragraaf 4.1) en het vooroverleg de fasen zijn van het m.e.r.-proces die het doel van de activiteit (artikel 41j, eerste lid onder a van het wetsontwerp) helder en onomwonden dienen vast te stellen. Mede daardoor kan elke schijn dat m.e.r. aangewend zou kunnen worden voor de verwezenlijking van een ander doel dan het beschrevene, weggenomen worden.

4.3.3. Alternatieven

De interpretatie van het begrip "redelijkerwijs te beschouwen alternatieven" leverde ook in 1985 stof tot discussie op bij de verschillende m.e.r.'s. De belangrijkste van deze discussiepunten zullen hieronder belicht worden.

De richtlijnen voor het MER grootschalige locatie voor de berging van baggerspecie uit het benedenrivierengebied vroegen om de behandeling van vier locatie-alternatieven. In haar advies voor de richtlijnen had de VCmer reeds aangegeven, dat tenminste één van deze alternatieven, te weten alternatief II, feitelijk niet behandeld hoefde te worden, omdat het uit financieel, technisch noch milieuoogpunt voordelen bood. Ook het alternatief IV, het eiland in de mond van het Haringvliet, bleek naderhand een alternatief dat door geen van de betrokken partijen serieus werd genomen. In feite spitste de discussie zich geheel toe op de alternatieven I en III, terwijl door velen, ook door de VCmer, een alternatief dat de minste aantasting veroorzaakt van het Voornse kust- en duingebied gemist werd. Drie insprekende instanties, de Stichting Natuur en Milieu met de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten en de gemeente Westvoorne, lieten op eigen kosten studies verrichten naar een alternatieve locatie, die beter dan het alternatief III zou beantwoorden aan het gestelde doel van beperking van aantasting van het Voornse kust- en duingebied. Het voorbeeld van de m.e.r. berging baggerspecie toont aan, dat de keuze van alternatieven bij het vaststellen van de richtlijnen voor een MER alternatieven kan bevatten, die naderhand overbodig blijken te zijn. In de loop van de verdere procedure kan blijken dat het alternatief, waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast, nadere uitwerking en toespitsing behoeft. Het is daarbij verheugend te constateren dat de advisering en inspraak er voor zorgden, dat dit laatste inderdaad gebeurde.

De beperking in de doelstelling bij de m.e.r. geluidhinderlijke recreatie in het Stadsgewest Breda na vaststelling van de richtlijnen, leverde ook een accentverschuiving in de behandeling van alternatieven op. In het MER worden alleen locatie-alternatieven voor de inrichting

van (sub)regionale terreinen besproken, terwijl het belang van (aanvullende) lokale oplossingen geen aandacht krijgt (zie ook paragraaf 4.3.2).

Het advies voor richtlijnen voor het MER C2-deponie gaf als aanbeveling om behoudens voor het voorgestelde terrein ook van één of meer andere locaties op of nabij de Maasvlakte de locatie-gebonden milieu-effecten uit te werken. Deze aanbeveling voor beschouwing van echte locatie-alternatieven werd niet overgenomen in de vaststelling van de richtlijnen. In dit geval vormde de locatiekeuze reeds een politiek uitgangspunt voor de m.e.r. en bepaalde het bevoegd gezag dat in wezen alleen uitvoeringsalternatieven onderwerp van discussie kunnen zijn. De Stichting Natuur en Milieu stelde tegen deze vaststelling beroep in bij de Raad van State (zie verder paragraaf 4.3.5).

Een soortgelijke situatie deed zich voor bij de m.e.r. opslag en verwerking van radioactief afval. Ook bij die m.e.r. werd bij de vaststelling van richtlijnen voor het MER bepaald, dat een door de VCmer voorgesteld alternatief op grond van eerder plaats gevonden politieke overwegingen niet in aanmerking kwam voor behandeling in het MER. Het betrof het alternatief waarbij niet al het radioactief afval op een centrale locatie zou worden opgeslagen, maar het laag- en middelradioactief afval op een andere plaats dan het hoogradioactief afval. De VCmer had dat alternatief in beschouwing genomen, omdat de bestuurlijke overwegingen op voorhand niet hadden uitgesloten, dat de totaliteit van de milieu-effecten van een gedecentraliseerde opslag van radioactief afval belangrijk minder zou kunnen uitvallen dan bij algehele opslag op één locatie. De motivatie ten aanzien van dit punt in de richtlijnen besprak slechts de voordelen van een centrale opslag en liet de mogelijke nadelen buiten beschouwing.

De bespreking van alternatieven in de richtlijnen voor het milieu-invloedenrapport luchtscheidingsinstallatie Ommen beperkte zich tot de mogelijkheden voor de toepassing van milieu-beschermende maatregelen in het kader van het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast. Wel vroegen de richtlijnen naar een beschrijving in het

milieu-invloedenrapport van de overwegingen welke er toe hebben geleid dat de voorgenomen installaties bij voorkeur in Ommen worden opgericht en waarom andere locaties dan die in Ommen niet in aanmerking waren gekomen.

Het milieu-rapport Dollardhaven behandelt geen alternatieven. Het vaststellen van richtlijnen voor dat rapport, zoals bedoeld in het Nederlandse wetsontwerp, vond niet plaats; het betreft immers een milieu-rapport dat in Duitsland werd opgesteld en dat, in feite vooruitlopend op het van kracht worden van de E.G.-richtlijn inzake m.e.r. [1], ter kennisneming aan Nederland werd gegeven. Voor de behandeling van de ratificatie van het Samenwerkingsverdrag Eems-Dollard in de Tweede Kamer kan echter wel nadere informatie nodig zijn waaronder die over alternatieven. Het ligt in de bedoeling dat de VCmer in haar advisering ten behoeve van deze Tweede Kamer-behandeling zal aangeven welke informatie hiervoor bijeengebracht zou kunnen worden.

4.3.4. Afbakening van de onderwerpen voor bespreking in een MER

Alhoewel het wetsontwerp en de Memorie van Toelichting over het algemeen goed inzicht verschaffen in de aard van de onderwerpen, die in een MER tenminste behandeld behoren te worden, zijn er onderwerpen waarvan het niet zonder meer duidelijk is of die wel of niet tot de reikwijdte van m.e.r. gerekend moeten worden. Dit kan alleen aan de hand van praktijksituaties uitgewerkt worden. Zo is het in algemene zin in het wetsontwerp aanvaard dat de financiële aspecten van een voorgenomen activiteit geen verplicht onderdeel uitmaken van m.e.r. In 1985 werd bij het vooroverleg voor de richtlijnen voor de MER'en C2-deponie en opslag en verwerking van radioactief afval evenwel anders gedacht en werd een paragraaf met kostenaspecten opgenomen in de respectievelijke richtlijnen. De aanlevering van chemische afvalstoffen uit de C2-categorie wordt overgelaten aan het marktmechanisme. Vanwege het doelmatigheidscriterium in de Wet

[1] Richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 27 juni 1985 betreffende de milieu-effectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten (85/337/EEG).

chemische afvalstoffen mag een beschouwing van de tarieven en de transportkosten en de invloed daarvan op de kans van aanbidding van dit chemisch afval door producenten en tussenschakels in het MER niet ontbreken. De situatie bij de aanlevering van radioactieve afvalstoffen aan de COVRA (Centrale Organisatie voor Radioactief Afval) B.V. is soortgelijk. De COVRA heeft weliswaar een monopoliepositie in Nederland maar er bestaat, evenmin als bij het chemisch afval, een afgifteplicht voor producenten van radioactief afval. Daarom is het van belang te beschrijven hoe het financiële beleid van COVRA, dat streeft naar een kostendekkende exploitatie, zijn doorwerking heeft in de tarieven voor de afvalverwijdering en dus op de kans op onverantwoorde dumping of opslag op eigen terrein van afvalstoffen door de producenten. De richtlijnen voor het MER opslag en verwerking van radioactief afval vragen verder naar de relatie tussen financiële overwegingen en toepassing van methoden en technieken, die de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu bieden. Ook wordt gevraagd aan te geven in hoeverre financiële reserves kunnen worden opgebouwd om voorziene en onvoorziene gebeurtenissen, zoals reparatiekosten en schadeclaims, het hoofd te kunnen bieden.

Een tweede onderwerp dat zich in het verslagjaar (weer) aandienende bij verschillende projecten, betrof een afbakening in een MER van deel- en volgactiviteiten die in nauw verband staan met de voorgenomen activiteit.

Ten behoeve van de luchtscheidingsinstallatie, die de N.V. Gasunie wil bouwen op het terrein van het compressorstation te Ommen, moet een pijplijn aangelegd worden voor de aanvoer van hoogcalorisch en ontzwaveld aardgas van de aardgasontzwavelingsinstallatie te Emmen. Bij de opstelling van de richtlijnen voor het milieu-invloedenrapport over de luchtscheidingsinstallatie Ommen vormde de beschouwing van deze nevenactiviteit een punt van discussie. Omdat het een bijzondere situatie betrof waarbij alleen het College van Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd gezag was, werden uiteindelijk de milieu-aspecten van de aanleg van deze pijplijn slechts terloops aangestipt en wel alleen voor het Overijsselse deel van de pijplijn. Had het hier een onverkorte m.e.r.-procedure gegolden, dan hadden mogelijk de milieu-gevolgen van de gehele pijplijn in het bijbehorende MER besproken

dienen te worden. In haar toetsingsadvies over het milieu-invloedenrapport ging de VCmer wel in op de totaliteit van de milieu-aspecten van de gehele pijplijn. Overigens kwam pas tijdens de verkorte procedure voor het milieu-invloedenrapport over de luchtscheidingsinstallatie te Ommen naar voren, dat de aanleg van deze faciliteit in feite een volgactiviteit is van de bouw van de aardgasontzwevelingsinstallatie door de NAM in Emmen, waarvoor in 1983 een verkorte m.e.r.-procedure werd uitgevoerd (zie het jaarverslag over 1982 en 1983).

4.3.5. Vaststelling van richtlijnen

In 1985 werden voor zes MER'en de richtlijnen door de betreffende bevoegde gezagen vastgesteld. In vijf van deze gevallen geschiedde dit binnen de door het wetsontwerp gestelde termijnen. Het dagelijks bestuur van het Stadsgewest Breda maakte gebruik van de gelegenheid tot verlenging van de termijn, die geboden wordt bij besluiten "niet op aanvraag" (ex artikel 41o, eerste lid van het wetsontwerp). De vaststelling van de richtlijnen voor het MER afvalstort Midden-IJssel vond uiteindelijk plaats in juli 1985, dat wil zeggen ongeveer 14 maanden na het begin van deze m.e.r. In het vorig jaarverslag werd hierover reeds geschreven dat het hier een bijzonder geval betreft.

Bij de m.e.r. C2-deponie werd de inhoud van de vastgestelde richtlijnen in het geding gebracht. Het geschilpunt betrof de vaststelling in de richtlijnen door het Openbaar Lichaam Rijnmond, de Minister van VROM en de Minister van V&W, dat in het MER geen locatie-alternatieven uitgewerkt behoeven te worden. Het bevoegd gezag baseerde dit op de stelling, dat het bij het betrokken project gaat om een m.e.r. op vergunningenniveau waarbij van de particuliere initiatiefnemer niet kan worden verlangd verschillende locaties in beschouwing te nemen. In reactie daarop gaf de VCmer aan, dat de Memorie van Antwoord inzake het wetsontwerp m.e.r. d.d. 21 maart 1984 [1] en het Actieprogramma Deregulering Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer [2] geen aanleiding kunnen geven tot een directe

[1] Tweede Kamer, zitting 1983-1984, 16814, nrs. 7-8.

[2] Tweede Kamer, zitting 1982-1983, 17931, nr. 4, pag. 63.

koppeling tussen m.e.r. op vergunningenniveau en het niet beschouwen van locatie-alternatieven. In zijn brief van 17 juni 1985 bevestigde de Minister van VROM deze interpretatie (zie bijlage 4 bij dit jaarverslag).

Het onderdeel van de richtlijnen betreffende het niet uitwerken van locatie-alternatieven was voor de Stichting Natuur en Milieu aanleiding om -mede namens enige andere milieu-organisaties- in april 1985 een beroepschrift in te dienen bij de Raad van State met het doel de opname van volwaardige locatie-alternatieven in het MER alsnog te bewerkstelligen. De Stichting Natuur en Milieu c.s. verwees in haar beroep tevens naar de noodzaak tot opname in het MER van een alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast. Andere locaties dan de gekozen locatie op de Maasvlakte zouden vanuit milieu-oogpunt namelijk meer aantrekkelijk kunnen zijn. Het beroep werd in juli 1985 niet-ontvankelijk verklaard door de afdeling Rechtspraak van de Raad van State op grond van de overweging, dat de vaststelling van richtlijnen in de m.e.r.-procedure geen rechtsgevolg heeft in de zin van de Wet administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen. Het opmerkelijke ten aanzien van deze uitspraak door de Raad van State is dat hiermee jurisprudentie werd gepleegd over het wetsontwerp m.e.r., voordat deze wet van kracht is.

In de vaststelling van richtlijnen voor de zes MER'en in 1985 werden de adviezen van de VCmer op verschillende wijzen gebruikt. Het Dagelijks Bestuur van het Stadsgewest Breda stelde het advies van de VCmer ongewijzigd vast als de richtlijnen voor de opstelling van het MER geluidhinderrecreatie Stadsgewest Breda. De richtlijnen voor het milieu-invloedenrapport over de luchtscheidingsinstallatie Ommen (Vilsteren), welke werden vastgesteld door het College van Gedeputeerde Staten van Overijssel, namen de aanbevelingen van de VCmer vrijwel ongewijzigd over met toevoeging van enige aanvullende richtlijnen.

In het geval van de m.e.r. opslag en verwerking van radioactief afval werd het advies op de meeste onderdelen vrij nauwkeurig overgenomen. Ten aanzien van een klein aantal belangrijke punten concludeerden deze richtlijnen echter anders. Met name betrof dit het

alternatief waarbij al het radioactieve afval niet op één plaats zou worden opgeslagen (zie ook paragraaf 4.3.3) en de beschrijving van voorspellingen ten aanzien van de risicobeleving door betrokken groepen of personen. De motivering door bevoegd gezag voor het achterwege laten van dergelijke voorspellingen hield in "dat met welke voorspellingen dan ook de objectieve beoordeling door belanghebbenden niet wordt bevorderd". De richtlijnen bepaalden zich ertoe een beschrijving te vragen van de ervaringen, die in Nederland en in het buitenland zijn opgedaan met de risicobeleving van bovengrondse opslag van radioactief afval.

De richtlijnen voor het MER baanverlenging luchthaven Eelde en die voor het MER C2-deponie zijn voor het merendeel gebaseerd op het desbetreffende advies van de VCmer. De afbakening van het studiegebied in de richtlijnen voor het MER baanverlenging luchthaven Eelde is te eng en beperkt zich tot de luchthaven zelf en de voorgenomen uitbreiding daarvan tot maximaal het gebied van de zoneringscontouren.

De richtlijnen voor het MER locatiekeuze voor het gecontroleerd storten van afval in het Overijsselse deel van het Gewest Midden-IJssel, zijn ook voor een belangrijk deel gebaseerd op het VCmer-advies daarvoor. De richtlijnen zijn echter op veel plaatsen minder specifiek dan het advies van de VCmer.

4.4. Opstelling van het MER

Zoals reeds opgemerkt in de vorige jaarverslagen is er voor de periode van opstelling van een MER formeel geen rol weggelegd voor de VCmer. Niettemin wil de VCmer ook nu een enkele opmerking plaatsen bij dit onderdeel.

Als gevolg van een wijziging in het wetsontwerp (zie artikel 41o, derde lid) heeft een particuliere initiatiefnemer geen nader onderzoek te verrichten ter verkrijging van gegevens over de bestaande toestand van het milieu. Er mag worden volstaan met de verwerking van

bestaande gegevens die o.a. via het bevoegd gezag kunnen worden betrokken. Ook is het mogelijk dat het secretariaat van de VCmer bemiddelt bij het ter beschikking stellen van relevante informatie waarover het beschikt. Dit laatste gebeurde tijdens de opstelling van het MER C2-deponie met materiaal afkomstig uit de V.S.

Bij de toetsing van het milieu-invloedenrapport luchtscheidingsinstallatie Ommen (Vilsteren) constateerde de VCmer, dat de opstellers van dat rapport de bestaande toestand van het milieu hadden beschreven op basis van voorhanden zijnde gerapporteerde gegevens conform het gestelde in artikel 41o, derde lid. Als resultaat van een kort bezoek van enige deskundigen van de betrokken werkgroep van de VCmer aan het betreffende studiegebied, kwam de VCmer in dit geval tot de conclusie dat een oriënterend veldbezoek door de opstellers van het milieu-invloedenrapport meer inzicht had kunnen verschaffen in de bestaande toestand van bepaalde ecosystemen ter plaatse. Deze informatie was van belang voor de beoordeling van effecten van grondwateronttrekking tijdens de bouw van de luchtscheidingsinstallatie op gevoelige ecosystemen. Ook had een dergelijk bezoek, naar de mening van de VCmer, kunnen leiden tot een betere invulling in het rapport van het onderdeel "leemten in kennis".

Dit voorbeeld uit de praktijk toont aan, dat de preciese afbakening van het begrip "nader onderzoek" per geval moet worden afgewogen; enerzijds vanwege de behoefte aan dergelijke gegevens over de bestaande toestand van het milieu als referentiekader bij voorspelling van effecten en anderzijds vanwege de kosten en de tijd benodigd voor het verzamelen van deze gegevens.

4.5. Vorm en presentatie van het MER

In het vorig jaarverslag is vrij uitvoerig ingegaan op de herkenbaarheid van MER'en, die onderdeel vormden van documenten van een bredere strekking, b.v. projectnota's. De MER'en, die in 1985 de VCmer ter toetsing werden voorgelegd, waren niet van dat type. Zij waren of op zich zelf staande documenten, zoals het MER geluidhinderrecreatie Stadsgewest Breda en het locatie-onafhankelijk

MER opslag en verwerking van radioactief afval, of zij werden ingediend bij een vergunningaanvraag als afzonderlijk document in de gevallen van het MER C2-deponie en het milieu-invloedenrapport luchtscheidingsinstallatie te Ommen. De vergunningaanvraag bij het MER C2-deponie, verwijst voor vrijwel alle nadere gegevens naar het MER. Omdat het milieu-invloedenrapport luchtscheidingsinstallatie Ommen niet tegelijkertijd met de vergunningaanvraag werd ingediend (zie paragraaf 4.3.1), bevatte de vergunningaanvraag vrij veel informatie, die anders in het milieu-invloedenrapport gepresenteerd had kunnen worden.

4.6. Inspraak en toetsing

Na de bekendmaking van een MER bestaat gelegenheid tot schriftelijke en mondelinge inspraak. Tijdens de daarvoor vastgestelde termijn kunnen de bij de procedure betrokken ambtelijke adviseurs ook adviezen uitbrengen. Na afsluiting van de schriftelijke en mondelinge inspraakmogelijkheden heeft de VCmer één maand extra tijd voor het afronden van haar advies, waarbij de inspraakreacties en de adviezen van de ambtelijke adviseurs betrokken moeten worden. Over de inspraak bij de MER'en, die in 1985 de VCmer ter toetsing werden voorgelegd, kunnen de volgende opmerkingen gemaakt worden.

Bij de beoordeling van het duitse milieu-rapport Dollardhaven werd niet voorzien in een inspraakronde. De beoordeling van dit rapport vindt immers niet plaats volgens de regels van het Nederlandse wetsontwerp.

De hoorzitting over het MER geluidhinderrecreatie Stadsgewest Breda leverde geen mondelinge reacties op. De schriftelijke inspraak leverde wel reacties op. Die bleven binnenkomen tot na de sluitingsdatum. Die reacties waren voor het merendeel afkomstig van gemeenten van het Stadsgewest en hadden voornamelijk een bestuurlijk karakter. In feite vormden zij reeds onderdeel van het bestuurlijk overleg in het kader van de besluitvorming. Omdat de VCmer niet betrokken wilde worden bij dat bestuurlijk overleg, werden verdere reacties niet afgewacht en werd het toetsingsadvies uitgebracht

volgens schema binnen de wettelijke termijn.

De inspraakronde volgend op de bekendmaking van het locatie-onafhankelijk MER opslag en verwerking van radioactief afval leverde de bijzonder situatie op dat geen hoorzitting werd belegd. Hoewel de VCmer erop wees, dat het bij dit MER een normale beoordeling betrof volgens artikel 41x, het eerste lid van het wetsontwerp, was het bevoegd gezag van mening dat de mondelinge inspraak in het kader van deze m.e.r.-procedure zal plaatsvinden bij de beoordeling van het nog op te stellen locatie-gebonden MER. De schriftelijke inspraak op het locatie-onafhankelijk MER werd geplaagd door problemen met de verzending van het MER en de bijbehorende documenten. Zo kon het gebeuren, dat sommige insprekers het inspraakpakket onvolledig, vertraagd of zelfs pas na de sluitingsdatum voor de inspraak ontvingen. De VCmer betreurt deze gang van zaken, temeer omdat ook geen openbare zitting plaats vond. Zij onderstreept het belang van een vlotte distributie van het MER, zodat de effectieve inspraakperiode niet onnodig bekort wordt.

Naar aanleiding van de opmerkingen van de Minister van VROM in zijn brief van 7 januari 1985 over de verwerking van de resultaten van de inspraak over het MER Grevelingenmeer zout of zoet (zie bijlage 6 van het jaarverslag 1984), besloot de VCmer de verwerking van inspraakresultaten in haar toetsingsadviezen meer expliciet te tonen. Dit leidde ertoe, dat in de in 1985 uitgebrachte toetsingsadviezen verwijzingen door middel van voetnoten naar de verwerkte inspraakreacties werden gegeven. Daarbij werd niet gestreefd naar volledige opsomming van alle op het onderwerp van de betrokken m.e.r. gemaakte opmerkingen, maar werd volstaan met verwijzing naar die reacties, die het meest uitgebreid de bedoelde opmerkingen presenteren. In het toetsingsadvies over het MER geluidhinderrecreatie Stadsgewest Breda werd in de als bijlage bijgevoegde lijst van inspraakreacties ook een korte karakteristiek van elke reactie gepresenteerd.

Tijdens de toetsing dient de VCmer een oordeel te vormen over de kwaliteit van het MER. Daarbij dient te worden nagegaan of er is voldaan aan:

- de vastgestelde richtlijnen voor de inhoud van het MER,
- het gestelde in artikel 41j van het wetsontwerp over de onderwerpen die het MER tenminste dient te behandelen en
- de eis dat het MER geen onjuistheden bevat (ex artikel 41w, tweede lid van het wetsontwerp).

De richtlijnen en de lijst van onderwerpen in artikel 41j van het wetsontwerp vormen in feite het toetsingskader voor de beoordeling van het MER. In de bijzondere gevallen waarbij - om verschillende redenen - geen formeel vooroverleg mogelijk was, streefde de VCmer toch naar de opstelling van een toetsingskader. Voor het milieu-invoedenrapport luchtscheidingsinstallatie te Ommen stelde de VCmer aanbevelingen voor de inhoud van dat rapport op voor gebruik door het bevoegd gezag en de VCmer (zie paragraaf 4.3.5).

Bij het milieu-rapport Dollardhaven lag dat anders. Daar stelde de VCmer eerst een toetsingskader op alvorens te beginnen aan de feitelijke toetsing van het rapport. Het verschil tussen beide situaties is daarin gelegen, dat in het eerste geval de aanbevelingen dienden ter substitutie van richtlijnen volgens de formele m.e.r.-procedure, terwijl in het tweede geval er sprake is van een toetsingskader achteraf voor eigen gebruik door de VCmer.

Tijdens de opstelling van de verschillende toetsingsadviezen heeft de VCmer zich bezig gehouden met de vraag welke vorm het best bruikbaar en toegankelijk is voor het bevoegd gezag en andere gebruikers van haar adviezen. Na vijf toetsingsadviezen tekent zich een aanpak af waarbij een toetsing in hoofdlijnen centraal staat. Daarnaast worden meer gedetailleerde opmerkingen over het MER in een bijlage opgenomen. De aanbiedingsbrief, die als onderdeel van het advies wordt ingebonden bij het advies, wijst het bevoegd gezag op de meest belangrijke aandachtspunten daaruit. Daarnaast kan de aanbiedingsbrief zich ook richten op eventuele onderwerpen van een meer algemene strekking dan de milieu-aspecten van de voorgenomen activiteit, die naar de mening van de VCmer in het belang van het milieu bij de besluitvorming niet buiten beschouwing kunnen blijven. Zo werd b.v. in de aanbiedingsbrief bij het toetsingsadvies over het MER grootschalige locatie voor de berging van baggerspecie uit het benedenriviereengebied de aandacht van het bevoegd gezag gevestigd op

het ontbreken van een beleidsplan voor de verwerking van verontreinigde baggerspecie op de lange termijn. Dit, omdat de aanleg van een grootschalige bergingslocatie slechts bedoeld is voor een periode van vijftien jaar.

4.7. Besluitvorming

Conform artikel 41ak van het wetsontwerp m.e.r. dient het bevoegd gezag verantwoording af te leggen over de wijze waarop en de mate waarin door middel van m.e.r. het milieubelang naast andere belangen meeweegt in de besluitvorming. Tot eind 1985 waren besluiten bekend gemaakt voor de aardgasontzwavelingsinstallatie te Emmen, de luchtscheidingsinstallatie te Ommen en de grootschalige locatie voor de berging van baggerspecie uit het benedenriviereengebied. Bij de aardgasontzwavelingsinstallatie en de baggerspecieberging is het uiteindelijke besluit bereikt in 1984, respectievelijk 1985. Het besluit over de luchtscheidingsinstallatie is nog niet definitief. Alleen in het geval van de bergingslocatie voor baggerspecie werd de formele m.e.r.-procedure gevolgd. De overige twee besluiten werden bekend gemaakt, nadat onvolledige m.e.r.-procedures waren toegepast. In alle drie gevallen is in de besluiten gemotiveerd rekening gehouden met de in de m.e.r.-procedure naar voren gebrachte milieuconsequenties voor de onderscheiden activiteiten. Bij de concessie- en vergunningverlening voor de kustlocatie voor de berging van baggerspecie is de m.e.r. van onmiskenbare invloed geweest op de keuze van het alternatief III; dat is het alternatief, dat van de vier in het MER gepresenteerde alternatieve locaties de minste aantasting zal veroorzaken van de alom erkende natuur- en landschapswaarden van het Voornse kust- en duingebied. De inspraakreacties en de opmerkingen in de adviezen van de ambtelijke adviseurs en de Commissie over het alternatief dat de beste mogelijkheden biedt ter bescherming van het milieu, hebben tevens tot gevolg gehad, dat besloten werd tot een nadere optimalisatie (verdieping en meer landinwaartse ligging) van het speciedepot. In de concessie- en vergunningverlening werd ook een goede aanzet gegeven tot de opstelling van een programma voor de evaluatie achteraf. In de vergunningverlening voor de aardgasontzwavelingsinstallatie is aandacht geschonken aan het

milieu-belang in de voorschriften bij de diverse beschikkingen. Het betreft een aantal mitigerende maatregelen bij de uitvoering van diverse deel-activiteiten voor deze installaties, die tevens betrekking hebben op de evaluatie achteraf (zie verder paragraaf 4.9).

4.8. Tijdslimieten en looptijden

De adviezen voor richtlijnen werden steeds binnen de gestelde termijnen uitgebracht. Dit was ook het geval bij vrijwel alle toetsingsadviezen. In twee gevallen, te weten de grootschalige locatie voor de berging van baggerspecie en de opslag en verwerking van radioactief afval, eindigde de respectievelijke termijnen van inspraak in de week voor de Kerstdagen. Dit had tot gevolg dat de laatste inspraakreacties met enige vertraging werden ontvangen. De toetsingsadviezen konden daardoor pas twee weken later worden uitgebracht dan was gepland. Een verlenging van de termijn met een periode van ongeveer twee weken biedt de VCmer dan voldoende ruimte om dit knelpunt te overkomen.

4.9. Evaluatie/nazorg na het begin van de uitvoering van een besluit

Al eerder is vermeld (paragraaf 4.7) dat aan het eind van 1985 nog maar drie besluiten zijn genomen over activiteiten waarvoor de m.e.r.-procedure of een verkorte vorm daarvan was gevolgd. Alleen bij de aardgasontzwavelingsinstallatie was in 1985 een begin gemaakt met de uitvoering van de activiteit. In 1986 zal naar verwachting worden begonnen met de baggerspecielocatie.

De nazorg na het begin van de uitvoering van een besluit omvat drie onderdelen, te weten:

- de controle op de juiste uitvoering van de aanleg en de inrichting van de activiteit,
- de meting van uitwerpen en veranderingen in het milieu als gevolg van de uitvoering van de activiteit tijdens de aanleg, het gebruik en na voltooiing van de activiteit,
- de evaluatie van de meetresultaten eventueel gevolgd door het

treffen van maatregelen om ongewenste ontwikkelingen tegen te gaan (ex artikel 41ap van het wetsontwerp).

De controle op de juiste uitvoering van de aanleg en de inrichting van de activiteit alsook de meting van uitwerpen op de locatie van de activiteit behoren in eerste instantie tot de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer. Een meetprogramma van bepaalde belangrijk geachte inwerpen op leefniveau en veranderingen in het milieu buiten de terreingrens dient te worden uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag. Voor de initiatiefnemer kan daarbij ook een rol zijn weggelegd. Zij is verplicht aan het bevoegd gezag alle medewerking te verlenen en gegevens te verstrekken die nodig zijn voor het verrichten van het meetprogramma en onderzoek.

In het geval van de luchtscheidingsinstallatie te Ommen heeft het bevoegd gezag geen meetprogramma voorgeschreven voor de bepaling van mogelijke invloeden van de restgassen op de omringende vegetaties. Niettemin waren aan het einde van 1985 besprekingen gaande tussen de initiatiefnemer en de eigenaar, van wie het betreffende bedrijfsterrein is gepacht, voor het verrichten van metingen en onderzoek naar mogelijke schade aan het natuurgebied als gevolg van emissies van de luchtscheidingsinstallatie.

De beschikking tot verlening van een vergunning tot ontgronden voor de aanleg van de baggerspeciebergging aan de Maasvlakte bevat een interessant voorschrift aangaande een milieu-effect, dat niet in het MER beschreven was. Het betreft de controle tijdens de ontgroning op het voorkomen van voorwerpen, sporen of overblijfselen van historisch, oudheidkundig of wetenschappelijk belang, zoals bepaalde scheepswrakken, die ten gevolge van de aanleg van de baggerspecielocatie schade zouden kunnen lijden of verloren kunnen gaan.

Het monitoring-programma voor emissies en veranderingen in de omgeving van het baggerspeciedepot zal waarschijnlijk in 1986 worden vastgesteld voorafgaande aan het begin van de aanleg.

Bij het gebruik van de aardgasontzwavelingsinstallatie te Emmen zal aandacht worden besteed aan de toepassing van het zogenaamde stand-still beginsel in de regio. Dat wil zeggen er zal worden nagagaan op welke wijze de luchtverontreiniging door andere activiteiten in Zuidoost Drenthe kan worden verminderd ter compensatie van de emissies door de nieuwe aardgasontzwavelingsinstallatie. Ook zullen naar verwachting de voorspelde inwopen van luchtverontreiniging buiten het bedrijfsterrein worden geverifieerd.

Uit het voorafgaande blijkt, dat met dit onderdeel van m.e.r. nauwelijks ervaring is opgedaan. Het lijkt er echter op, dat de evaluatie achteraf, behalve de op blz. 54 en 55 in de Memorie van Toelichting op het wetsontwerp m.e.r. genoemde voordelen, nog andere aanvullende voordelen kan bieden. Ten eerste kan de evaluatie achteraf bijdragen aan een meer uniforme aanpak van controle, monitoring en evaluatie door de overheden dan tot nog toe het geval was bij de verlening van milieu-vergunningen door de diverse provinciale overheden. Ten tweede kan evaluatie achteraf bijdragen aan het meer structureel omgaan met onzekerheden. Ten derde zou de evaluatie achteraf een rol kunnen gaan spelen bij de totstandkoming van milieu-aansprakelijkheidsverzekeringen, omdat het zou kunnen bijdragen aan een beter begrip van veronderstelde oorzaak-gevolg relaties van milieu-veranderingen.

4.10. Leemten in kennis en onderzoek voor m.e.r.

De belangrijkste leemten in kennis die in de loop van de verschillende in 1985 uitgevoerde toetsingen naar voren kwamen, zijn hieronder kort aangestipt.

Grootschalige locatie voor de berging van baggerspecie

In het jaarverslag over 1984 werden reeds genoemd de vraag in hoeverre de toepassing van hydrocyclonage als scheidingstechniek leidt tot een verhoging in de verontreinigingsgraad van de resterende fijne fractie alsook welke onzekerheden er kleven aan de in het MER gehanteerde indeling van baggerspecie in kwaliteitsklassen. Ten aanzien van het laatste punt bepaalt de beschikking van de vergunning in het kader van de Afvalstoffenwet (in artikel 5 van die beschikking), dat de initiatiefnemers voor 1 september 1987 aan de directeur-generaal voor de Milieuhygiëne dienen te rapporteren over de studie-uitkomst over een nieuw te ontwikkelen klassificatie-methode. Dit nieuwe systeem zal het oude vervangen bij een betere normstelling en als de eventuele milieuhygiënische effecten ten gevolge van de toepassing neutraal dan wel positief zijn. In haar toetsingsadvies had de VCmer gewezen op tekortkomingen in het bestaande systeem van klasse-indeling.

Een ander veld van onderzoek, dat ongetwijfeld door middel van monitoring in het programma voor de evaluatie achteraf belicht zal worden, betreft de kustmorfologische en ecologische gevolgen van de aanleg van het baggerspeciedepot op het kust- en duingebied van Voorne.

Luchtscheidingsinstallatie te Ommen

In het milieu-invloedenrapport over de luchtscheidingsinstallatie kwam de vraag aan de orde of het zuurstofrijke restgas van de installatie schade zou kunnen veroorzaken aan het omringende natuur- en landbouwgebied. Het voor het rapport opgestelde verspreidingsmodel van het restgas gaf aan, dat de mogelijke invloed op planten, dieren en mensen in de omgeving zeer gering zou zijn. De feitelijke effecten van de expositie van natuurplanten, cultuurgewassen en dieren aan zuurstofrijke mengsels van luchtscheidingsinstallaties zijn echter onbekend. Navraag bij diverse onderzoeksinstituten en literatuurbestanden leverde voorlopig althans geen resultaat op.

Geluidhinderrecreatie Stadsgewest Breda

De belangrijkste onzekerheid rond deze activiteit betreft de bereidheid van motorsportbeoefenaren de bestaande locale illegale terreinen te willen opgeven ten gunste van een centraal, regionaal motercrossterrein, waarvoor tevens betaald moet worden. Het lijkt van belang eerst onderzoek te verrichten naar de te verwachten gevoelens, beoordeling en gedragsvoornemens van de betrokken motorsportbeoefenaren.

Opslag en verwerking van radioactief afval

De toetsing van het locatie-onafhankelijk MER inzake opslag en verwerking van radioactief afval, dat in november 1985 werd bekend gemaakt, leverde voorlopig de volgende aandachtspunten op. De belangrijkste onzekerheden bevinden zich vooral op het onderdeel van de opslag van hoogradioactieve afvalstoffen. Zij betreffen o.a. de methode van opslag, de maximum splijtstoftemperaturen bij normale omstandigheden en ernstige storingen in het geval van droge opslag, de stralingsbestendigheid bij extreem hoge doses van materialen als bitumen en kunststoffen, beton en glas en de kans op lekkages vanuit containers en splijtstofelementen bij droge opslag als gevolg van temperatuur, druk en corrosie. Deze onzekerheden zullen in het verder verloop van de m.e.r.-procedure bij de opstelling van de vergunningaanvraag ingevolge de Kernenergiewet en het locatie-gebonden MER behandeld moeten worden. In hoeverre daarna nader onderzoek nodig is, zal dan moeten blijken.

In een ruimer kader vereist het probleem van het vinden van een aanvaardbare oplossing voor de eindberging van het langdurig radioactieve afval de volle aandacht.

Milieu-rapport Dollardhaven

Aan de in het milieu-rapport voorspelde verzoeting, of wel de verschuiving van het isohalinen-patroon in de Dollard als gevolg van de aanleg van de Dollardhaven, kleven grote onzekerheidsmarges. Dit komt, omdat in de hydrologische modelstudies niet met water van verschillende dichtheden is gewerkt. Daarenboven is onvoldoende bekend in welke mate de min of meer gemiddelde zoutgehaltes, het voorkomen van extreme zout/zoet-waarden of de grote fluctuaties in deze waarden, bepalend zijn voor het voorkomen van bepaalde soorten organismen.

5. TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN IN HET KADER VAN m.e.r.

In 1985 nam de hoeveelheid werk voor de VCmer aanzienlijk toe. Het aantal adviezen dat in het verslagjaar werd uitgebracht, liep op tot zeven. Met de inwerkingtreding van de wet en de Algemene Maatregel van Bestuur inzake de werkingssfeer van m.e.r. in 1986 zal deze opgaande lijn zich naar alle waarschijnlijkheid voortzetten. Op welke wijze het aantal nieuw te beginnen m.e.r.'s zal uitgroeien in 1986 en 1987 hangt grotendeels af van de werkingssfeer en van de overgangsregeling, die momenteel wordt uitgewerkt voor activiteiten in de beginfase van de wettelijke m.e.r-plicht.

Aan het einde van 1985 was reeds duidelijk dat in begin 1986 toetsingadviezen zullen worden uitgebracht over het MER opslag en verwerking van radioactief afval, het Duitse milieu-rapport Dollardhaven en het MER C2-deponie. Daarna worden verzoeken om advisering verwacht voor de toetsing van een milieu-rapport over de Oostwestbaan van het vliegveld Zuid-Limburg, die plaats vindt in een bijzondere, verkorte procedure en voor de richtlijnen voor de MER'en Compagniesoefenterrein Ginkelse Heide en Ontgrondingenplan Noord-Brabant. De onzekerheid over het doorgaan van de m.e.r. Bodegraven-Noord is reeds in paragraaf 3.1 van dit jaarverslag aangestipt. In 1985 werden de voorbereidende werkzaamheden voortgezet voor het reeds aangemelde interimbeleidsproject over de aanleg van de verlengde Zuiderzeespoorlijn. Ook van dit project is het niet duidelijk of en wanneer het zal worden uitgevoerd. Het in dit jaarverslag gepresenteerde overzicht van de stand van zaken omtrent m.e.r. geeft de VCmer tot slot voldoende aanleiding om te kunnen stellen, dat tegen de tijd van de inwerkingtreding van de wet inzake m.e.r., zij voldoende ervaring heeft opgedaan om de toekomst als Commissie voor de milieu-effectrapportage met vertrouwen tegemoet te kunnen zien.

VOORLOPIGE COMMISSIE VOOR DE MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE

BIJLAGEN BIJ HET JAARVERSLAG VAN DE VOORLOPIGE COMMISSIE VOOR DE
MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE (VCmer) OVER HET JAAR 1985

Utrecht, 13 mei 1986.

BIJLAGE 1

LEDENLIJST VAN DE VOORLOPIGE COMMISSIE VOOR DE MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE
EN SAMENSTELLING VAN HET PRESIDIUUM EN SECRETARIAAT VAN DE VCmer

prof. dr. E.H. Adema te Bennekom
drs. J.A. van den Berg te Zeist
prof. dr. K. Biersteker te Wageningen
dr. E.F. Blokker te Rotterdam
ir. A.M. den Boer te Waalre
dr. J.S.M. Boley te Wageningen
drs. A.P.H.M. Boonman te Brunssum
drs. A. Bours te Amsterdam
prof.dr. K. Bouwer te Heilige Landstichting
prof. ir. L.J. Brasser te De Lier
ir. P.M. Buis te Zeist
ir. H.S. Buijtenhek te Deventer
prof. dr. ir. E.W. Bijker te Maassluis
prof. ir. C. Bijkerk te Rhenen
dr. L.A. Clarenburg te Pijnacker
ir. C. de Cler te 's-Gravenhage
F.J. Colon te Hall
ir. H. Compaan te "s-Gravenhage
dr.L.A. Conrads te Houten
dr. J.W. Copius Peereboom te Amstelveen
ir. J.C.H. Drost te Hellevoetsluis
prof. mr. T.G. Drupsteen te Amsterdam
ir. W. van Duijvenbooden te Moordrecht
prof. dr. G.B. Engelen te Amstelveen
ir. J.L.J. van Es te 's-Gravenhage
prof.dr. W.A. van Es te Amersfoort
prof. dr. P.G. Fohr te Wassenaar
dr. M.J. Frissel te Heelsum
prof. dr. H. van Genderen te Bilthoven

dr. J.G.A. de Graaf te Rijswijk
dr. N.J.A. Groen te Zeist
dr. P. Hagel te IJmuiden
ir. J.van der Harst te Voorschoten
drs. L. Hordijk te Hilversum
prof. dr. E.A. Huisman te Lunteren
prof. ir. L. Huisman te Delft
prof. dr. O. Hutzinger te Amsterdam
dr. W. Joenje te Wageningen
drs. W.J. ter Keurs te Voorschoten
ir. P. de Kiewit te Soest
prof. dr. L.H. Klaassen te Rotterdam
ir. W. Klein te Lochem
drs. R.H.J. Klok te Amersfoort
prof.dr. J.H. Koeman te Wageningen
prof. dr. J. Kommandeur te Groningen
ir. B.N. de Koning te Rhoon
prof. ir. D.A. Kraijenhoff van de Leur te Wageningen
ir. B.G. Kreiter te Putten
mr. C. Lambers te Opende
ir. P.H.B. Langeweg te 's-Gravenhage
ir. J.A.M. van der Lee te 's-Gravenhage
prof. dr. ir. H.N. van Lier te Kesteren
prof. dr. L. Lijklema te Renkum
dr. ing. A. von Meier te Nieuw Vennepe
ing. J.A. Mertens te Tilburg
ing. W. Meijnen te Utrecht
prof. dr. A. Nentjes te Roden
dr. H. Nieboer te Nootdorp
prof. dr. P. Nijkamp te Hilversum
drs. G.M.R.A. van Oort te Zeist
prof. mr. drs. M. Oosting te Zuidhorn
ir. W.A. Oosting te Leidschendam
ir. A. Paape te Voorschoten
prof. ir. H. Peters te Hengelo
ir. P.A.R. Post van den Burg te Oostvoorne
drs. K.H. Postuma te Santpoort
prof. dr. J. Ringelberg te Putten

ir. T.F. Risselada te 's-Gravenhage
dr. ir. J.P.N.L. Roorda van Eijsinga te Naaldwijk
ir. N.P.H.J. Roorda van Eijsinga te Delft
mr. dr. C.J.M.A. van Rooij te Eindhoven
prof. mr. D.W.P. Ruiter te Hengelo
ir. P. Santema te Voorburg
ir. J.B.R. van der Schaaf te Apeldoorn
ir. R.P.H.P. van der Schans te Bennekom
dr. R. Schilt te Hilversum
mw. dr. C.J.M. Sloet van Oldruitenborgh te Bennekom
dr. J. Th. de Smidt te Utrecht
dr. W.A. Smit te Denekamp
ir. K.A.A. van der Spek te Mildam
drs. A.P. Spruijt te Bunnik
P.L. van Steenveldt te Apeldoorn
ir. A.G. Stroband te Bilthoven
dr. E. Tellegen te Amsterdam
prof. dr. M. Tels te Eindhoven
prof. dr. J.H.J. Terwindt te Leusden
prof. dr. P. Tideman te Bennekom
drs. S.P. Tjallingii te Gouda
dr. H.A. Udo de Haes te Leiden
drs. A.A. de Veer te Rhenen
ir. A. Verbeek te Ugchelen
drs. R. Verhoef te Schagen
drs. J.A.J. Vervloet te Bennekom
prof. ir. J. Volmuller te Driebergen
drs. J.B. Vos te Almere
ir. E.G.H. Vreedenburg te Capelle a/d IJssel
prof. dr. J.D. van der Waals te Haren
prof. dr. ir. L. Wartena te Breedenbroek
prof. mr. J. Wessel te Noordwijk
prof. dr. V. Westhoff te Groesbeek
dr. A.J. Wiggers te Leersum
dr. G.P. Wind te Zeist (overleden op 17 oktober 1985)
drs. P. Winkel te Voorschoten
dr. P. de Wolf te Oosterend - Texel

Voorzitter : dr. J. Spaander te Bilthoven
Plv. voorzitters : prof. dr. J.I.S.Zonneveld te Zeist
: drs. H.G. Ouwerkerk te Emmen
Secretaris : drs. J.J. Scholten
Plv. secretaris : ir. R.I.Seijffers
Adjunct-secretaris : drs. H. Huisman (per 01-10-1985)
Secretaresse : mw. C. Smit
Administratief medewerkster: mw. J.van Oudbroekhuizen-de Leeuw (per 01-12-1985)

BIJLAGE 2

BESCHRIJVING VAN DE LOPENDE INTERIMBELEIDSPROJECTEN EN SAMENSTELLING
VAN DE BIJBEHORENDE WERKGROEPEN

Milieu-effectrapportage Oeververbinding ten westen van Rotterdam

Initiatiefnemer: Rijkswaterstaat, directie Zuid-Holland voor de
Minister van Verkeer en Waterstaat (V&W).

Bevoegd gezag: (Directeur-Generaal voor de Waterstaat voor) de
Minister van V&W.

Te nemen besluit: vaststelling van het tracé volgens de Raad van de
Waterstaat-procedure.

Activiteit: V&W verricht een studie naar de wenselijkheid van een
tweede oeververbinding ten westen van Rotterdam als onderdeel van het
hoofdwegennet vanwege capaciteitsproblemen in de Beneluxtunnel. Met
de studie is in eerste aanleg beoogd na te gaan of de aanleg van de
Blankenburgtunnel noodzakelijk is ter ontlasting van de Beneluxtunnel
of dat een tweede Beneluxtunnel de voorkeur verdient, hetgeen kan
uitmonden in de vaststelling van het tracé voor de gekozen
oeververbinding. Naast deze alternatieven worden ook andere
oplossingen voor het nog te bepalen vervoersprobleem zoals het niet
doorgaan van de aanleg van een tweede tunnel ten westen van Rotterdam
of een aantal kleine ingrepen aan het bestaande hoofdwegennet (nul-
plusalternatief), onderzocht op hun gevolgen voor het milieu.

Stand van zaken m.e.r.: De m.e.r. is op 10 februari 1982 aangevangen.
De werkgroep van de VCmer heeft op 8 april 1982 geadviseerd over de
richtlijnen. De richtlijnen zijn vastgesteld op 13 mei 1982. Een
tussentijds inforapport, waarin de probleemanalyse is beschreven en

waarin is aangegeven welke oplossingen (verder) in beschouwing zijn genomen en waarvan de effecten zullen worden bepaald, is in december 1983 ter commentaar verspreid. De verwachting is dat de totale projectnota (inclusief het MER) in begin 1986 gereed zal zijn.

Samenstelling werkgroep:

dr. J. Spaander te Bilthoven (voorzitter)

ir. P.H.B. Langeweg te 's-Gravenhage

ing. W. Meijnen te Utrecht

prof. dr. P. Nijkamp te Hilversum

ir. W.A. Oosting te Leidschendam

drs. S.P. Tjallingii te Gouda

prof. ir. J. Volmuller te Driebergen

prof. dr. V. Westhoff te Groesbeek

prof. dr. E.H. Adema te Doorwerth (adviseur in toetsingsfase).

Secretaris van de werkgroep: ir. R.I. Seijffers, secretariaat VCmer.

Milieu-effectrapportage Grevelingenmeer zout of zoet

Initiatiefnemer: Rijkswaterstaat, directie Zeeland voor de Minister van Verkeer en Waterstaat (V&W).

Bevoegd gezag: de Kroon (de Minister van V&W).

Te nemen besluit: keuze Grevelingen zout of zoet volgens de Raad van de Waterstaat-procedure.

Activiteit: Na het gereedkomen van de compartimenteringsdammen (de Philipsdam en de Oesterdam) in het kader van de Deltawerken ontstaat een sterk gewijzigde waterhuishoudkundige structuur in Zeeland. Deze maakt een nadere overweging noodzakelijk van het te voeren waterhuishoudkundige beleid. De hoofdvraag is hierbij of het Grevelingenmeer zout moet blijven of zoet moet worden. De mogelijkheid van het zoet maken van het Grevelingenmeer heeft een nieuw belang, nl. de zoetwatervoorziening van de landbouw op Schouwen-Duiveland en een deel van Goeree-Overflakkee, toegevoegd aan de serie belangen die betrokken zijn bij het Grevelingenmeer. Een andere oplossing voor deze zoetwatervoorziening is een pijpleiding waardoor water rechtstreeks vanuit de Krammer, het Zoommeer of het Haringvliet kan worden aangevoerd.

Stand van zaken m.e.r.: De m.e.r. heeft op 12 mei 1982 een aanvang genomen. De werkgroep van de VCmer heeft op 6 juli 1982 het advies voor de richtlijnen ingediend. De richtlijnen zijn vastgesteld op 12 augustus 1982. De projectnota/MER is op 17 mei 1984 door de VCmer ontvangen en is van 14 juni tot en met 3 augustus 1984 door de Raad van de Waterstaat ter inzage gelegd. De einddatum voor het indienen van schriftelijke opmerkingen en adviezen is verschoven van 15 augustus tot 1 oktober 1984. Een hoorzitting is op 30 oktober 1984 in Brouwershaven gehouden. Op 30 november 1984 is het toetsingsadvies aangeboden aan bevoegd gezag. Het bevoegd gezag heeft het advies ter inzage gelegd en naar de Raad van de Waterstaat gestuurd met het verzoek met het advies van de VCmer rekening te houden. Het integrale advies van de Raad van de Waterstaat is op 6 mei 1985 uitgebracht.

Naar verwachting zal het besluit in 1986 bekend worden gemaakt.

Samenstelling werkgroep:

prof. dr. J.I.S. Zonneveld te Zeist (voorzitter)

ir. W. van Duijvenbooden te Moordrecht

prof. dr. E.A. Huisman te Lunteren

dr. W. Joenje te Tynaarlo

prof. dr. J. Ringelberg te Putten

ir. A.G. Stroband te Bilthoven

dr. G.P. Wind te Zeist †

drs. A.J. Beintema te Doorn (adviseur)

drs. R. Verhoef te Schagen (adviseur)

Secretaris van de werkgroep: ir. R.I. Seijffers, secretariaat VCmer.

Milieu-effectrapportage grootschalige locatie voor de berging van baggerspecie uit het benedenrivierengebied

Initiatiefnemers: a) de gemeente Rotterdam, b) het Openbaar Lichaam Rijnmond, c) Rijkswaterstaat, directie Benedenrivieren.

Bevoegd gezag: de Kroon (de Minister van V&W).

Te nemen besluit: de keuze van een locatie voor de berging van matig verontreinigde (klasse 2) tot verontreinigde (klasse 3) specie uit havens en rivieren van het benedenrivierengebied gedurende 15 jaar (na 1987) volgens de concessieverleningsprocedure op grond van de Wet inzake droogmakerijen en indijkingen 1904. Tevens zullen vergunningen worden verleend volgens de Wet verontreiniging oppervlaktewater, het Baggerreglement, het Rijkszeeweringenreglement, het Rijksreglement Ontgrondingen en de Afvalstoffenwet. De concessieverlening zal geschieden door de Kroon op voordracht van de Minister van V&W. De vergunningen - met uitzondering van de vergunning op grond van de Afvalstoffenwet - zullen worden verleend door de Minister van V&W. De Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) zal de vergunning inzake de Afvalstoffenwet verlenen.

Activiteit: Volgens het definitieve beleidsplan "Verwerking van baggerspecie uit havens en vaarwegen in het benedenrivierengebied" (april 1982) dient zo spoedig mogelijk een bergingslocatie te worden gerealiseerd met een inhoud van 100-150 miljoen m³ voor de berging van bovengenoemde specie. De grote hoeveelheden en de verontreinigingsgraad van de specie (o.a. met zware metalen en persistente milieu-vreemde stoffen) leiden er toe, dat de berging op maatschappelijke en met name voor het milieu verantwoorde wijze dient te geschieden. Als meest geschikte locaties zijn onderzocht, een schiereiland aansluitend aan of gedeeltelijk op de Maasvlakte met verschillende liggingen en een eiland in zee voor de mond van het Haringvliet. Ook milieu-beschermdende maatregelen die kunnen worden toegepast om een verantwoorde specieberging te garanderen, zijn in de projecnota/MER opgenomen.

Stand van zaken m.e.r.: De m.e.r. is op 21 september 1982 van start gegaan. De werkgroep van de VCmer heeft op 15 november 1982 geadviseerd voor de richtlijnen. De richtlijnen zijn vastgesteld op 21 december 1982. De projectnota (inclusief het MER) is op 19 oktober 1984 door de VCmer ontvangen en is van 30 oktober tot en met 24 december 1984 door het College van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland ter visie gelegd. Hoorzittingen zijn op 11 en 12 december 1984 gehouden in respectievelijk Rockanje (gemeente Westvoorne) en Goedereede. Het toetsingsadvies werd op 31 januari 1985 uitgebracht aan bevoegd gezag. Na advisering door de Provincie Zuid-Holland, de Raad van de Waterstaat, de Rijks Planologische Commissie en de Interdepartementale Coördinatie Commissie voor Noordzee Aangelegenheden werden op 7 oktober, respectievelijk 30 september 1985 verleend: de concessie voor de indijking van buitendijkse gronden en wateren ingevolge de wet van 1904, de vergunningen op grond van het Baggerreglement, het Rijkszeeweringenreglement en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren, alsook de Afvalstoffenwet. (De laatste vergunning werd verleend door de Minister van VROM). Er is een beroep met schorsende werking ingesteld door de gemeente Westvoorne.

Een programma voor de evaluatie achteraf was tegen het eind van 1985 in voorbereiding. In mei 1986 zal waarschijnlijk met de aanleg van het depot op de gekozen locatie volgens een geoptimaliseerde uitvoering van het alternatief III, kunnen worden begonnen.

Samenstelling van de werkgroep:

prof. dr. W. Maas te Brunssum (voorzitter, in vooroverlegfase)†
dr. J. Spaander te Bilthoven (voorzitter, in toetsingsfase)
ir. B.G. Kreiter te Putten
ir. P. Santema te Voorburg
mw. dr. C.J.M. Sloet van Oldruitenborgh te Bennekom
prof. dr. J.H.J. Terwindt te Leusden
dr. P. de Wolf te Oosterend (Texel)
prof. mr. T.G. Drupsteen te Amsterdam (adviseur)
ir. P.G. Meyer te Vught (adviseur)

Prof. dr. ir. A. Verruijt te Zoetermeer adviseerde de werkgroep over het consolidatiegedrag van de baggerspecie.

Secretaris van de werkgroep:

ir. R.I. Seijffers, secretariaat VCmer (in vooroverlegfase) en drs.
J.J. Scholten, secretariaat VCmer (in toetsingsfase).

Milieu-effectrapportage woningbouwlocatie Amsterdam-Nieuw Oost

Initiatiefnemer: de Dienst Ruimtelijke Ordening (DRO) van de gemeente Amsterdam.

Bevoegd gezag: de gemeenteraad van Amsterdam.

Te nemen besluit: de vaststelling van de Nota van uitgangspunten voor het bestemmingsplan Nieuw Oost.

Activiteit: Het voornemen van de gemeente Amsterdam tot de realisatie van een woningbouwlocatie in het Buiten-IJ vormt een onderdeel van de door Amsterdam ontwikkelde plannen om een oplossing te vinden voor een door de gemeente voorspelde toekomstige woningbehoefte tot aan het jaar 2000. De probleemstelling houdt in het kort in, dat volgens Amsterdam voortzetting van het huidige groeikernenbeleid alleen niet het gewenste resultaat zal hebben voor de oplossing van het woningtekort. Amsterdam tracht een oplossing van het door haar gesignaleerde probleem te bewerkstelligen door o.a. realisatie van aanvullende woningbouwlocaties op het eigen grondgebied. Amsterdam heeft de locatie Nieuw Oost aangewezen als een van die aanvullende woningbouwlocaties. De stad verwacht, dat Nieuw Oost met een aantal van ongeveer 20.000 woningen een belangrijke bijdrage kan leveren aan het opheffen van het woningtekort probleem. In de vastgestelde richtlijnen voor het MER wordt het doel van de voorgenomen activiteit omschreven als: "het realiseren van een woningbouwlocatie in het Buiten-IJ".

Omdat in het kader van deze m.e.r. gekozen is voor een uitvoering op bestemmingsplanniveau is er geen sprake van locatie-alternatieven, maar alleen van uitvoeringsalternatieven van de woningbouwlocatie. In de richtlijnen worden deze uitgewerkt, waarbij ook mitigerende maatregelen bij deelactiviteiten worden aangegeven ter bescherming van het milieu. Bij de beschrijving van alle alternatieve oplossingen zal bijzondere aandacht worden besteed aan de noodzaak tot sanering van de brandplaats en stortplaatsen van afval op en nabij de Diemerzeedijk, alsmede van de verontreinigingen ten gevolge van de vroegere lozing van ongezuiverd rioolwater op het IJ-meer.

Stand van zaken m.e.r.: De m.e.r. is op 11 april 1983 van start gegaan. De werkgroep van de VCmer heeft op 9 juni 1983 geadviseerd voor de richtlijnen. De richtlijnen zijn vastgesteld op 19 juli 1983. In juni 1984 heeft de gemeente Amsterdam de Structuurschets Zeeburg openbaar gemaakt. Dit plan voor 7000 woningen kan worden gezien als een eerste fase in de ontwikkeling van het plan Nieuw Oost. Ten gevolge van de vertraging in het onderzoek naar de verontreinigingen rond de Diemerzeedijk, is de opstelling van het MER nog niet afgerond. Een interimrapportage zonder de gegevens van dat onderzoek werd overwogen. Aan het einde van 1985 was het onduidelijk wanneer het MER ingediend zou worden.

Samenstelling werkgroep:

dr. J. Spaander te Bilthoven (voorzitter)
drs. J.A. van den Berg te Zeist
drs. W.J. ter Keurs te Voorschoten
dr. ing. A. von Meier te Nieuw Venne
dr. H. Nieboer te Nootdorp
ir. N.P.H.J. Roorda van Eijsinga te Delft
prof. mr. J. Wessel te Oegstgeest
ir. H.S. Buijtenhek te Brielle (adviseur)
prof. dr. E.W. Bijker te Maassluis (adviseur)
ir. T.F. Risselada te 's-Gravenhage (adviseur)

Secretaris van de werkgroep: drs. J.J.Scholten, secretariaat VCmer.

Milieu-invloedenrapport inzake een aardgasontzwavelingsinstallatie bij Emmen

Initiatiefnemer: de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM), die de opstelling van het milieu-invloedenrapport heeft opgedragen aan DHV Raadgevend Ingenieursbureau.

Bevoegd gezag en te nemen besluiten: de gemeenteraad van Emmen in verband met de grondverkoop aan de NAM. (Op verzoek van Emmen werden Gedeputeerde Staten van Drenthe en het Ministerie van Economische Zaken op de hoogte gehouden van de advisering door de VCmer; dit in verband met de vergunningen volgens de Wet Luchtverontreiniging, de Wet Geluidhinder en het Mijnreglement 1964).

Activiteit: Het aardgas, dat uit velden in Drenthe en Twente wordt gewonnen, bevat zwavel (voornamelijk in de vorm van zwavelwaterstof). Er is alle aanleiding om dit aardgas te ontzwavelen. De NAM heeft voorgesteld een ontzwavelingsinstallatie te situeren op het industrieterrein Bargermeer-Zuid bij Emmen. In het milieu-invloedenrapport zijn naast de ontzwavelingsinstallatie zelf, de huidige situatie van het milieu en randvoorwaarden, vooral beschreven de gevolgen van de luchtverontreiniging (door zwaveldioxide, stikstofoxiden, zwavelwaterstof, geur), geluidhinder, waterverontreiniging, bodemverontreiniging, de (externe) veiligheid (door giftige wolken van zwavelwaterstof e.d.) en de invloeden op het landschap (visuele aspecten), de flora, vegetaties en cultuurgewassen.

Stand van zaken m.e.r.: Het betreft geen milieu-effectrapportage volgens de procedurele en inhoudelijke vereisten van het wetsontwerp inzake m.e.r. Wel is door de VCmer zoveel mogelijk in de geest van het wetsontwerp gehandeld. Een advies voor de inhoud van het milieu-invloedenrapport is op 6 mei 1983 uitgebracht. Er zijn geen richtlijnen vastgesteld. Adviezen over de kwaliteit van het milieu-invloedenrapport zijn door de VCmer uitgebracht op 22 juni 1983 (een tussentijds oordeel) en op 24 augustus 1983 (het eindoordeel). Bij het eindoordeel zijn de resultaten van de inspraak betrokken. De vergunningen volgens de Wet inzake de luchtverontreiniging en de Wet

geluidhinder zijn op 20 december 1983 verleend. De vergunning volgens het Mijnreglement 1964 is op 30 december 1983 verleend. Over de grondverkoop is op 6 februari 1984 besloten. Na de verlening van de vergunningen werd hiertegen verzoek om schorsing ingediend bij de voorzitter van de afdeling voor de geschillen van bestuur van de Raad van State. In zijn beschikking van 30 mei 1984 schreef de voorzitter als voorlopige voorziening, dat voordat de inrichting zou worden gebouwd, doch uiterlijk voor 1 januari 1985, een aantal studies over de veiligheidsrisico's en de geluidhinder moesten worden uitgevoerd. Na voltooiing van deze studies werd met de bouw in het voorjaar van 1985 begonnen.

Samenstelling werkgroep:

prof.dr. W. Maas te Brunssum (voorzitter) †
ir. T.F. Risselada te 's-Gravenhage
dr. ir. T. Schneider te Soest
dr. J.Th. de Smidt te Utrecht
prof. ir. M. Tels te Eindhoven
ir. P.M. Buis te Bunnik (adviseur)
prof. ir. H. Peters te Hengelo (adviseur)
prof. ir. M.J. Vroom te Wageningen (adviseur)

Secretaris van de werkgroep: ir. R.I. Seijffers, secretariaat VCmer.

Milieu-effectrapportage afvalstort Midden-IJssel

Initiatiefnemer: het Dagelijks Bestuur van het Gewest Midden-IJssel, die de opstelling van het MER heeft opgedragen aan de Grontmij N.V.

Bevoegd gezag: de Raad van het Gewest Midden-IJssel.

Te nemen besluit: de aanwijzing van één (of meer dan één) locatie voor het gecontroleerd storten van huishoudelijk (en daarmee gelijk te stellen) afval, zuiveringsslib en bouw- en sloopafval in het Overijsselse deel van het Gewest Midden-IJssel als uitwerking van het Provinciale Afvalstoffenplan van Overijssel.

Activiteit: Er dient één (of meer dan één) locatie te worden gekozen voor het gecontroleerd storten van voornoemde soorten afval, die vrijkomen in het Overijsselse deel van het Gewest Midden-IJssel. Ten behoeve hiervan ging begin 1984 een bijbehorend locatie-onderzoek van start, dat bestaat uit de volgende drie onderdelen:

1. Een globale locatiebepaling.
2. Bepaling van een beperkt aantal voorkeurslocaties.
3. Uitwerking van de voorkeurslocaties.

Het MER heeft betrekking op onderdeel 3: de uitwerking van vijf voorkeurslocaties en de milieu-effecten daarvan.

Stand van zaken: De m.e.r. is op 30 april 1984 van start gegaan. De werkgroep van de VCmer heeft op 27 juni 1984 geadviseerd voor de richtlijnen. De richtlijnen werden in juli 1985 vastgesteld. Sedertdien wordt gewerkt aan de opstelling van het MER. De verwachting is dat het MER in de tweede helft van 1986 gereed zal zijn.

Samenstelling van de werkgroep:

prof.dr. W. Maas te Brunssum (voorzitter)†
drs. A.P.H.M. Boonman te Brunssum
ir. W. van Duijvenbouden te Moordrecht
ing. J. Mertens te Tilburg
dr. A.J. Wiggers te Leersum

prof. mr. D.W.P. Ruiter te Hengelo (Ov.) (adviseur)
drs. J.A.J. Vervloet te Bennekom (adviseur)

Secretaris van de werkgroep: drs. J.J. Scholten, secretariaat VCmer.

Milieu-invloedenrapport inzake een luchtscheidingsinstallatie en mengstation te Vilsteren (gemeente Ommen)

Initiatiefnemer: de N.V. Nederlandse Gasunie, die de opstelling van het milieu-invloedenrapport had opgedragen aan DHV Raadgevend Ingenieursbureau.

Bevoegd gezag: het College van Gedeputeerde Staten van Overijssel (GS Overijssel), Zuiveringschap West-Overijssel, gemeente Ommen.

Te nemen besluit: vergunningverlening volgens de Wet inzake de luchtverontreiniging, de Wet verontreiniging oppervlaktewater, Hinderwet, Wet geluidhinder en de Grondwaterwet. Tevens zal het bestemmingsplan van de gemeente Ommen moeten worden gewijzigd.

Activiteit: De Gasunie is van plan het compressorstation Ommen uit te breiden met een luchtscheidings- en menginstallatie voor de winning van stikstof en menging met hoogcalorisch aardgas tot aardgas met "Slochteren-kwaliteit". Het gas met afwijkende samenstelling, dat met stikstof dient te worden gemengd, is afkomstig van verschillende velden op de Noordzee en het Noorden en Oosten van het land. Met het project is ook de menging beoogd van aardgas dat vanaf 1986 zal worden geleverd door de ontzwapelingsinstallatie van de Nederlandse Aardolie Maatschappij in Emmen.

Stand van zaken m.e.r.: Het betreft geen milieu-effectrapportage volgens de procedurele en inhoudelijke vereisten van het wetsontwerp m.e.r. Wel heeft de VCmer aanbevelingen voor de inhoud van het milieu-invloedenrapport uitgebracht aan GS Overijssel op 4 december 1984. GS Overijssel heeft op 2 januari 1985 deze aanbevelingen vrijwel alle met enkele aanvullende richtlijnen vastgesteld. De vergunningenaanvraag geschiedde in april 1985 en het milieu-invloedenrapport werd in mei 1985 bekend gemaakt. De vergunningenaanvraag en het milieu-invloedenrapport lagen ter inzage in mei en juni 1985. De hoorzitting vond plaats op 21 juni 1985. Het toetsingsadvies van de VCmer werd uitgebracht op 23 juli daarop. Op 5 november 1985 werden de vergunningen ingevolge de Hinderwet, de Wet

geluidhinder, de Wet inzake de luchtverontreiniging en de Wet verontreiniging oppervlaktewater verleend door Gedeputeerde Staten Overijssel, respectievelijk het Zuiveringschap West-Overijssel. Het landgoed Vilsteren heeft bezwaar gemaakt tegen de beschikking van de vergunning ingevolge de Wet luchtverontreiniging. Aan het einde van 1985 was de vergunning op grond van de Grondwaterwet nog niet verleend.

Samenstelling van de werkgroep:

dr. J. Spaander te Bilthoven (voorzitter)

drs. J.A. van den Berg te Zeist

ir. H.S. Buijtenhek te Deventer

dr. ing. A. von Meier te Nieuw-Vennep

dr. J.Th. de Smidt te Utrecht

Secretaris van de werkgroep: drs. J.J. Scholten, secretariaat VCmer.

Milieu-effectrapportage Geluidhinderrecreatie Breda

Initiatiefnemer: de raad van het Stadsgewest Breda, die de opstelling van het MER had opgedragen aan ingenieursbureau Oranjewoud b.v.

Bevoegd gezag: het Dagelijks Bestuur van het Stadsgewest Breda.

Te nemen besluit: de aanwijzing van minimaal drie (sub)regionale terreinen voor geluidhinderrecreatie in het Stadsgewest Breda.

Activiteit: Het scheppen van permanente, ruimtelijke mogelijkheden voor de beoefening van de geluidhindersporten motorcross, modelvliegen en modelautorijden teneinde knelpunten te saneren en een stringenter beleid door het gewest en de gemeenten jegens (il)legale geluidhinderrecreatie mogelijk te maken. Hiervoor werd een haalbaarheidsonderzoek verricht, dat uit drie onderdelen bestond:

1. Inventarisatie van vraag en aanbod en analyse van de knelpunten.
2. Stapsgewijze selectie leidend tot een aantal mogelijke locaties onder vermelding van gebruikte criteria.
3. Gedetailleerd onderzoek naar de haalbaarheid van deze mogelijke locaties waarbij minimaal drie permanente terreinen moeten worden gevonden; richtlijnen voor inrichting, beheer en exploitatie van de terreinen.

De opstelling van het MER had vooral betrekking op de onderdelen 2 en 3.

Stand van zaken m.e.r.: De m.e.r. is op 28 november 1984 van start gegaan. De werkgroep van de VCmer heeft op 22 januari 1985 haar advies voor de richtlijnen voor de inhoud van het MER uitgebracht. Dit advies werd op 1 april 1985 zonder wijziging door het bevoegd gezag vastgesteld als de richtlijnen voor het MER. Het MER werd bekendgemaakt op 30 september 1985. Na een periode van ter visielegging, die liep tot 15 november 1985 en een hoorzitting op 4 november 1985, bracht de VCmer haar toetsingsadvies uit op 13 december 1985. Het besluit voor de aanwijzing van één of meer locaties wordt in 1986 verwacht.

Samenstelling van de werkgroep:

prof. dr. J.I.S. Zonneveld te Zeist (voorzitter)

ir. W. Klein te Lochem

ir. J.A.M. van der Lee te 's-Gravenhage

mr. dr. C.J.M.A. van Rooy te Eindhoven

drs. M.J.S.M. Reynen te Buurmalsen (adviseur)

Secretaris van de werkgroep: drs. A.W.J. van Schaik, secretariaat VCmer
(in vooroverlegfase) en drs. H.Huisman (in toetsingsfase).

Milieu-effectrapportage C2-deponie op de Maasvlakte

Initiatiefnemer: AVR Chemie C.V., die de opstelling van het MER had opgedragen aan DHV Raadgevend Ingenieursbureau.

Bevoegd gezag: Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Minister van Verkeer en Waterstaat, Dagelijks Bestuur van het Openbaar Lichaam Rijnmond, tevens coördinerend bevoegd gezag.

Te nemen besluiten: ontheffingen en vergunningen volgens de Wet chemische afvalstoffen, Wet verontreiniging oppervlaktewateren, de Hinderwet en andere besluiten.

Activiteit: De initiatiefnemer is voornemens een deponie in te richten voor niet-verwerkbaar chemisch afval uit de zogenaamde middenklasse (C2 volgens de indeling van de Commissie Hofman) op een nader omschreven terrein, dat gelegen is in het Zuidwestelijk deel van het haven- en industrieterrein Maasvlakte in de gemeente Rotterdam. De C2-deponie moet in de eerste plaats een eindstation zijn voor de kleinere hoeveelheden chemisch afval, die op vele plaatsen in Nederland ontstaan en tot nu toe meestal niet op verantwoorde wijze (kunnen) worden verwerkt.

Stand van zaken m.e.r.: De m.e.r. is op 6 december 1984 van start gegaan. De werkgroep van de VCmer bracht op 1 februari 1985 haar advies uit voor de richtlijnen voor de inhoud van het MER. De richtlijnen werden vastgesteld in begin maart 1985. Door de Stichting Natuur en Milieu werd mede namens enkele andere milieu-organisaties bezwaar gemaakt bij de Raad van State tegen deze richtlijnen. Het bezwaar betrof de vaststelling in de richtlijnen door het bevoegd gezag dat in het MER geen locatie-alternatieven behoeven te worden uitgewerkt. Op 23 juli 1985 deed de Raad van State uitspraak en verklaarde het beroep niet-ontvankelijk met de motivatie, dat de vaststelling van richtlijnen voor het MER niet gericht is op enig rechtsgevolg en geen beschikking was als bedoeld in artikel 2, eerste lid van de Wet administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen. De vergunningaanvragen met daarbij het MER zijn op 7 november 1985

ingediend. De publicatie van het MER en de vergunningaanvragen is op 18 december 1985 bekend gemaakt. De ter visie legging zal op 2 januari 1986 beginnen. De besluitvorming is medio 1986 te verwachten.

Samenstelling van de werkgroep:

dr. J. Spaander te Bilthoven (voorzitter)
F.J. Colon te Hall
prof. dr. J.H. Koeman te Wageningen
ir. A. Paape te Voorschoten
dr. R. Schilt te Hilversum
prof. ir. P. Tideman te Bennekom
dr. J.G.A. de Graaf te Rijswijk (ZH) (adviseur)
prof. mr. drs. M. Oosting te Zuidhorn (adviseur)
drs. J.B. Vos te Almere (adviseur)
N.B. Schomaker te Cincinnati, Verenigde Staten (adviseur)

Secretaris van de werkgroep: ir. R.I. Seijffers, secretariaat VCmer.

Milieu-effectrapportage Opslag en verwerking van radioactief afval

Initiatiefnemer: Centrale Organisatie voor Radioactief Afval (COVRA) B.V.

Bevoegd gezag: Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Minister van Economische Zaken, Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Te nemen besluit: vergunning volgens de Kernenergiewet, artikel 15 en artikel 29 voor het voorhanden hebben van radioactieve stoffen, splijtstoffen en ertsen. Andere bijkomende besluiten betreffen een wijziging van bestemmingsplan als de gekozen locatie voor de opslag- en verwerkingsfaciliteit voor radioactief afval strijdig is met het vigerende bestemmingsplan, alsmede een bouwvergunning.

Activiteit: Initiatiefnemer is voornemens op één locatie een tijdelijke bovengrondse faciliteit te realiseren voor de opslag en verwerking van alle soorten radioactief afval dat de komende 50-100 jaar in Nederland geproduceerd zal worden. De faciliteit is in eerste instantie bedoeld ter vervanging van de huidige interim-opslag van laag- en middelradioactief afval te Petten (gem. Zijpe) en voor de opslag van mogelijk uit het buitenland terugkerend hoogradioactief afval, dat ontstaat na opwerking van bestraalde splijtstofelementen van de bestaande kerncentrales Borssele en Dodewaard. Daarnaast moet de faciliteit ook geschikt zijn voor de opslag van afval van nieuwe kerncentrales (tot een uitbreiding van het kernenergie vermogen met 4000 MWe).

Stand van zaken m.e.r.: Het betreft een m.e.r. met een bijzondere (verlengde) procedure welke bestaat uit een opstelling en beoordeling van het MER in twee stappen (het zogenaamde locatie-onafhankelijk MER en het locatie-gebonden MER). De m.e.r. is op 25 maart 1985 van start gegaan met een bekendmaking in de Staatscourant en enige andere dagbladen. De VCmer bracht haar advies voor richtlijnen voor de inhoud van het locatie-onafhankelijk MER uit op 24 mei 1985. De richtlijnen voor het locatie-onafhankelijk MER werden vastgesteld in

juli 1985. Het MER werd in opdracht van COVRA opgesteld door NUCON en Ecoplan, adviesbureaus te Amsterdam en Arnhem. Het werd begin november 1985 ingediend en op 12 november 1985 bekend gemaakt en ter visie gelegd tot 12 december 1985. Er werd geen hoorzitting gehouden. Het bevoegd gezag heeft het voornemen de openbare zitting te beleggen wanneer te zijner tijd het nog op te stellen locatie-gebonden MER ter visie zal worden gelegd. Naast de m.e.r.-procedure bracht de Commissie Locatiekeuze Opslagfaciliteit Radioactief Afval (LOFRA) op 8 oktober 1985 een advies uit aan de Minister van VROM over locaties die uit bestuurlijk en planologisch oogpunt geschikt zouden zijn voor de faciliteit. Na het uitbrengen van het VCmer-toetsingsadvies over het locatie-onafhankelijk MER in januari 1986 zal het bevoegd gezag de richtlijnen vaststellen voor de inhoud van het locatie-gebonden MER dat toegespitst zal worden op één (of meer dan één) locatie(s) zoals genoemd in het advies van de Commissie LOFRA. Het locatie-gebonden MER zal dan te zijner tijd worden ingediend tezamen met de vergunningaanvraag ingevolge de Kernenergiewet.

Samenstelling van de werkgroep:

dr. J. Spaander te Bilthoven (voorzitter tijdens vooroverlegfase)

drs. H.G. Ouwerkerk te Emmen (voorzitter tijdens toetsingsfase voor het
locatie-onafhankelijk MER)

prof. dr. K. Aurand te Berlijn (adviseur tijdens vooroverlegfase)

dr. E.F. Blokker te Rotterdam

ir. C.J. Huyskens te Dommelen (adviseur)

prof. dr. J. Kommandeur te Groningen

dr. R. Schilt te Hilversum

ir. R.G. Schölvink te Bergen (adviseur)

prof. dr. C.W. Stortenbeker te Arnhem (adviseur)

dr. C.A.J. Vlek te Onnen (adviseur)

prof. mr. J. Wessel te Noordwijk

Secretaris van de werkgroep: drs. J.J. Scholten, secretariaat van de VCmer. Ir. R. Rense ondersteunde het secretariaat tijdens de vooroverlegfase.

Milieu-effectrapportage Baanverlenging luchthaven Eelde

Initiatiefnemer: NV Luchthaven Eelde.

Bevoegd gezag: Minister van Verkeer en Waterstaat.

Te nemen besluit: wijziging van de aanwijzing van het vliegveld Eelde op grond van de luchtvaartwet (artikel 18 tot en met artikel 30).

Activiteit: In het kader van het stimuleren van de regionale ontwikkeling van het noorden des lands is de initiatiefnemer voornemens het gebruik van de luchthaven Eelde te intensiveren. Hiervoor is de verlenging van baan 05-23 in zuidwestelijke richting van 1800 m tot 2500 m een essentieel onderdeel. Naast de baanverlenging is een aantal voorzieningen en maatregelen noodzakelijk in verband met het gebruik van de geïntensiveerde luchthaven door grotere vliegtuigen en dus grotere aantallen passagiers en hoeveelheden vracht.

Stand van zaken m.e.r.: De m.e.r. is op 20 mei 1985 van start gegaan met de ter visie legging van een informatienota over de voorgenomen activiteit. De bekendmaking in de Staatscourant en andere dagbladen vond plaats op 31 mei 1985. De VCmer bracht haar advies voor de richtlijnen voor het MER uit op 15 juli 1985. De richtlijnen werden vastgesteld op 21 augustus 1985. Aan het einde van 1985 was de opstelling van het MER nog gaande.

Samenstelling van de werkgroep:

drs. H.G. Ouwerkerk te Emmen (voorzitter)
prof. ir. L.J. Brassier te De Lier
dr. ir. J. Hoeks te Wageningen (adviseur)
ir. W. Klein te Lochem
W.A.S. van Meel te Zwolle (adviseur)
mr. ing. A.H. Vitters te 's-Gravenhage (adviseur)
prof. ir. J. Volmuller te Driebergen
prof. dr. J.D. van der Waals te Haren

Secretaris van de werkgroep: Tot begin juni 1985 trad drs. A.W.J. van Schaik op als secretaris van de werkgroep. Daarna verrichtte ir. R. Rense de secretariaatswerkzaamheden.

Toetsing Milieu-rapport "Zusammenfassende Umweltuntersuchung zum Dollarthafenprojekt Emden"

Initiatiefnemer voor het opstellen van het Duitse milieu-rapport: de Landesregierung van Niedersachsen.

Bevoegd gezag: Regering en parlement van de Bondsrepubliek West-Duitsland.

Te nemen besluit: goedkeuring van het Samenwerkingsverdrag Eems-Dollard en beschikbaar stellen van kredieten voor de bouw van de Dollardhaven.

Initiatiefnemer voor de toetsing van het milieu-rapport, als ware artikel 7 van de EEG-richtlijn inzake de milieu-effectrapportage van kracht: de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer.

Te nemen besluit: Ratificatie van het Samenwerkingsverdrag Eems-Dollard in de Tweede Kamer en consultatie van de Bondsregering over de grensoverschrijdende milieugevolgen van het project, conform de EEG-richtlijn (art. 7j05)

Activiteit: Het Dollardhavenproject beoogt in eerste aanleg een vermindering van het baggerwerk, dat nodig is om de toegang van de Emdervlakte op diepte te houden. Een tweede reden voor de plannen is gelegen in het scheppen van gunstige voorwaarden voor de regionale ontwikkeling en vervanging van de oude zeesluis. Aangezien deze werken plaats zouden vinden op "betwist gebied" en hiervoor volgens het Nederlandse standpunt het Eems-Dollardverdrag uit 1960 ontoereikend was, is een aanvullend verdrag opgesteld, dat in 1984 is ondertekend door de Nederlandse en West-Duitse regeringen. Ten behoeve van de ratificering van dit verdrag in de Bondsdag is in opdracht van de deelstaat Nedersaksen de "Zusammenfassende Umweltuntersuchung zum Dollarthafenprojekt Emden" opgesteld. Na overleg tussen de betrokken ministeries in beide landen is dit milieu-rapport ter hand gesteld van de Nederlandse regering ten

behoefte van de eerder genoemde consultatieprocedure. Het milieu-rapport zal daarnaast, tezamen met het toetsingsadvies van de VCmer toegezonden worden aan de Tweede Kamer met het oog op de ratificatieprocedure van het verdrag.

Het Dollardhavenproject bestaat uit de afsluiting van het Emders Vaarwater en de bouw van twee sluizen, waardoor een negen km lange, getijvrije haven ontstaat en een omleiding van de Eems door de Dollard van 21 km lengte voor het scheepvaartverkeer naar de boven-Eems. Door de berging van de vrijkomende baggerhoeveelheden en de nieuwe Eemsomleiding gaat ca. 800 ha wadoppervlak verloren.

Stand van zaken: De toetsingsprocedure van het Duitse milieu-rapport is 21 oktober 1985 van start gegaan en zal uiterlijk begin februari 1986 moeten worden afgerond met een advies aan de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer.

Samenstelling van de werkgroep:

dr. J. Spaander te Bilthoven (voorzitter)
prof. dr. ir. E.W. Bijker te Maassluis
dr. F. Colijn te Groningen (adviseur)
ir. J.C.H. Drost te Hellevoetsluis
dr. P. Hagel te IJmuiden
mr.drs. J.H. Jans te Groningen (adviseur)
drs. J. Kuijpers te Berkel en Rodenrijs (adviseur)
prof. dr. P. Nijkamp te Hilversum
prof. dr. J.H.J. Terwindt te Leusden
prof. dr. ir. A. Verruijt te Zoetermeer (adviseur)

Secretaris van de werkgroep: drs. H. Huisman, daarbij ondersteund door drs. R. Klerks en ir. R.I. Seijffers, secretariaat VCmer.

BIJLAGE 3

BESCHRIJVING INTERNE BUREAUSTUDIE BELEIDSPLAN-MER

Initiatiefnemer: het presidium van de VCmer.

Bevoegd gezag en te nemen besluit: niet van toepassing.

Activiteit: De bureaustudie werd verricht om ervaring op te doen met het opstellen van een advies voor richtlijnen voor een MER ten behoeve van de besluitvorming op het niveau van een structuurschema. Als voorbeeld is genomen het Structuurschema Drink- en Industriewatervoorziening.

Stand van zaken: In maart 1984 heeft het presidium van de VCmer een studiewerkgroep ingesteld. De activiteiten van deze werkgroep hebben eind augustus 1984 geresulteerd in een intern werkdocument. Hierop heeft het Ministerie van Landbouw en Visserij (L&V) een opdracht verstrekt aan het Centrum voor Milieukunde der Rijksuniversiteit Leiden voor een onderzoek ten aanzien van geschikte effectvoorspellingsmethoden voor m.e.r. op beleidsplanniveau. Dit onderzoek werd begin 1985 afgerond. Het presidium van de VCmer rapporteerde haar bevindingen over de bureaustudie en de resultaten van het voornoemde onderzoek op 21 mei 1985 aan de Ministers van VROM en LenV.

Samenstelling werkgroep:

Deze werkgroep stond eerst onder voorzitterschap van prof. dr. W. Maas † en naderhand van dr. J. Spaander. Als vice-voorzitter van de werkgroep trad op prof. dr. J.I.S. Zonneveld.

Voorts namen deel aan de werkgroep:

dr. H.A. Udo de Haes (Centrum voor Milieukunde der R.U. Leiden; commissielid)

dr. R. Verhoef (Vakgroep Bestuurskunde en Publiek Recht van de U.v.A; commissielid)

dr. H. de Boois (Bureau Projectbegeleiding RIVM)

ir. J. Haijkens (Directie Drink- en Industriewatervoorziening, DGMH)

ir. Th.G. Martijn (Vereniging van Waterleidingbedrijven in Nederland/Keuringsinstituut voor Waterleidingartikelen)

drs. E. Spaik (Directoraat Generaal Landelijke Gebieden en Kwaliteitszorg, Directie Natuur, Milieu en Faunabeheer, Ministerie L & V)

ir. M.C. de Soet (Afdeling milieu-effectrapportage, DGMH)

drs. J.J. Scholten (secretaris VCmer)

Secretaris van de werkgroep: drs. A.W.J. van Schaik, secretariaat VCmer

voorlopige commissie voor de milieu-effectrapportage

Aan: de Minister van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
d.t.v. de plaatsvervangend directeur-
generaal voor de Milieuhygiëne,
Mr. F.W.R. Evers,
Postbus 450,
2260 MB Leidschendam.

uw kenmerk

uw brief

ons kenmerk U 789/Sf/104-90

onderwerp Bevindingen inzake interne
bureaustudie beleidsplan-MER

utrecht, 21 mei 1985

Onder verwijzing naar het schrijven (U 618/vS/104-76) aan U d.d. 17 september 1984 over het bovenvermelde onderwerp mag ik U hierbij de bevindingen van het presidium van de Voorlopige Commissie voor de milieu-effectrapportage (VCmer) doen toekomen naar aanleiding van de bureaustudie inzake richtlijnen voor een milieu-effectrapport (MER) op het (beleidsplan)niveau van een structuurschema i.c. het Structuurschema Drink- en Industrierwatervoorziening (SDIV).

Inmiddels zijn de resultaten van een aanvullend onderzoek naar globale effectvoorspellings- en beoordelingsmethoden, verricht door het Centrum voor Milieukunde te Leiden (CML), beschikbaar gekomen (CML mededelingen 17, maart 1985). Het betreffende rapport is als bijlage bijgevoegd.

Ten aanzien van milieu-effectrapportage (m.e.r.) ten behoeve van een beleidsplan op het niveau van een structuurschema doen zich naar de mening van het presidium van de VCmer een viertal cruciale vragen voor:

1. In hoeverre kunnen de procedurele elementen van m.e.r. worden ingepast in de besluitvormingsprocedure voor een structuurschema - de Planologische Kernbeslissingsprocedure (PKB) - zonder dat dit vertragend werkt op de gang van zaken?
2. In hoeverre kan aan het aspect redelijkerwijs te beschouwen alternatieven zinvol inhoud worden gegeven (gezien de in eerste aanleg vele ontwikkelingsmogelijkheden)?
3. In hoeverre staan geschikte methoden ter beschikking om bruikbare voorspellingen te doen over de te verwachten gevolgen voor het milieu van onderdelen van het betreffende beleidsplan waarbij vele onzekerheden over concrete gegevens aan plaats en tijd bestaan?

4. Welke toegevoegde waarde heeft m.e.r. ten opzichte van de huidige gang van zaken?

Mede naar aanleiding van de ervaringen met de bureaustudie kan het presidium van de VCMer deze vragen als volgt beantwoorden.

1. De procedurele elementen van m.e.r. zijn zonder meer te integreren in het openbare gedeelte van de PKB-procedure. Daaronder worden verstaan de gang van zaken na het tijdstip van publicatie van het beleidsvoornemen (deel a) met inbegrip van het MER.
- Het vooroverleg en de opstelling en de beoordeling van de "aanvaardbaarheid" van het MER dient aan dit tijdstip vooraf te gaan. Ook dit lijkt goed mogelijk. Daarbij verdient wel de keuze van het meest geschikte tijdstip voor de formele start van de m.e.r. bijzondere aandacht.
- Het presidium acht het van belang dat op bedoeld moment reeds voldoende voor-informatie ter beschikking staat. Daarbij is te denken aan een uitgewerkte probleemstelling met:
- Voldoende inzicht in de raming van de toekomstige behoefte (verschil van vraag en aanbod) op het gebied van de betreffende sector.
 - Een evaluatie van de knelpunten en aandachtspunten (met betrekking tot het milieu) van de bestaande situatie in de betreffende sector.
 - Een eerste voorstel met meer of minder reële oplossingsmogelijkheden (regionale bouwstenen) voor de betreffende problematiek.
 - Werkrapporten waarin specifieke onderwerpen nader zijn uitgewerkt en de resultaten van probleemverkenning en ontwikkelingsonderzoek zijn beschreven.

In verband hiermee kan worden gedacht aan m.e.r.'s uit het interim-beleid inzake de keuze tussen een zout of zoet Grevelingenmeer en mogelijke locaties voor de berging van baggerspecie bij de Maasvlakte. Bij beide interimbeleidsprojecten was voorafgaande aan het formele begin van de m.e.r. reeds heel wat voorwerk gedaan.

De toegevoegde waarde van m.e.r. is daarbij, dat met het vooroverleg in het kader van m.e.r. (in drie maanden) tot vaststelling van richtlijnen wordt gekomen waarin duidelijk wordt aangegeven welke van de punten, waarvan nadere uitwerking nog veel middelen behoeven, wel of niet en in welke mate van detail nog nadere aandacht verdienen om een gedegen besluitvorming mogelijk te maken. Het zal duidelijk zijn, dat de mate van detail bij de uitwerking van een MER ten behoeve van een concreet uitvoeringsproject als dat inzake de berging van baggerspecie veel verder gaat dan bijvoorbeeld voor een bouwsteen bij een stuctuurschema.

Op het eerste gezicht lijkt de vraag naar voldoende voor-informatie de procedure te verlengen. In werkelijkheid worden de problemen slechts naar voren gehaald in het proces en daardoor beter beheersbaar gemaakt. Hierdoor kan naar verwachting bij de verdere gang van zaken, zoals het ambtelijk vooroverleg om tot het beleidsvoornemen te komen en het openbare deel van de PKB-procedure, winst in tijd en kwaliteit worden geboekt.

2. Bij de bureaustudie met het SDIV als voorbeeld ging het om een theoretische activiteit. Door de praktijk gesignaleerde problemen ontbraken. Ook was er geen aanleiding om het structuurschema te herzien, hetgeen nadere aanknopingspunten had kunnen geven.

Het bleek in dit theoretische geval dan ook niet mogelijk concrete alternatievemogelijkheden te formuleren. Wel kon de betreffende werkgroep een werkwijze in stappen aanbevelen en aangeven hoe en met welke randvoorwaarden in een concrete situatie alternatieven kunnen worden ontwikkeld. Deze werkwijze omvat de neerslag van veel praktische ervaring van de betrokken deskundigen op het terrein van de drink- en industriewatervoorziening en de mogelijke milieu-gevolgen daarbij. Bij andere sectorale plannen is naar verwachting een soortgelijke aanpak mogelijk.

Naar de mening van het presidium van de VCmer zullen door gebruikmaking van deze methode bij m.e.r. op het (beleidsplan)niveau van een structuurschema keuzes op meer expliciete wijze tot stand komen. Daarbij zullen tevens de milieu-overwegingen die bepalend zijn geweest, duidelijk worden.

3. De VCmer heeft met deze bureaustudie ervaring opgedaan met het ontwikkelen van richtlijnen voor een beleidsplan-MER. Het is minstens zo belangrijk, dat potentiële opstellers van zo'n MER daartoe een efficiënt instrumentarium ter beschikking zullen hebben. Met de resultaten van het eerder genoemde CML-onderzoek en het (nog niet afgesloten) onderzoek voorspellingsmethoden m.e.r. wordt aan deze opstellers de huidige stand van zaken van het methodologisch instrumentarium aangereikt. Dit instrumentarium kan naar de mening van het presidium van de VCmer op verantwoordelijke wijze worden gebruikt.

4. Rest de vraag wat de toegevoegde waarde van m.e.r. zal zijn bij een dergelijk beleidsplan. De voorgestelde wettelijke regeling inzake m.e.r. bevat een aantal procedurele en inhoudelijke elementen die de kwaliteit en de voortgang van besluitvormingsprocedures doet bevorderen.

Kortheidshalve mag ter zake worden volstaan met verwijzing naar hetgeen reeds gesteld is in de Nota houdende het regeringsstandpunt inzake de milieu-effectrapportage (Tweede Kamer, zitting 1978-1979, 15715, nrs. 1-2, blz. 10, 11) en de Nota naar aanleiding van het Eindverslag (Tweede Kamer, vergaderjaar 1984-1985, 16814, nr. 10, blz. 4).

In het voorgaande is reeds ten aanzien van enkele cruciale elementen bij een m.e.r. voor een beleidsplan, althans voor het type van het SDIV, gemotiveerd dat dit in de praktijk uitvoerbaar is.

Met haar bureaustudie is de VCmer naar de mening van het presidium nu zo goed mogelijk voorbereid om haar rol in een concreet geval van een m.e.r. op beleidsplanniveau te kunnen vervullen.

./.
De bevindingen van de werkgroep van de commissie zijn neergelegd in het bijgevoegde document. Hoofdstuk 6 "Bestaande toestand van het milieu en de gevolgen voor het milieu van de alternatieve oplossingen" van deze proeve van een advies voor richtlijnen krijgt door het CML-rapport een nadere uitwerking. Beide documenten zullen tegelegenertijd dienst doen in het geval de commissie daadwerkelijk, naar zij hoopt nog in de periode van het interimbeleid inzake m.e.r., wordt verzocht te adviseren omtrent de richtlijnen voor een op te stellen MER bij een (sectoraal) beleidsplan.

Heden is een brief met gelijke strekking gezonden aan Uw ambtgenoot van het Ministerie van Landbouw en Visserij, ir. G.J.M. Braks.

Dr. J. Spaander,
voorzitter.

**Ministerie van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en
Milieubeheer**

104-93

Directoraat-Generaal voor de Milieuhygiëne

Postbus 450
2260 MB Leidschendam
telefoon 070 - 20 93 67, tst:

Aan de voorzitter van de Voorlopige
Commissie voor de milieu-effect-
rapportage
Dr. J. Spaander
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

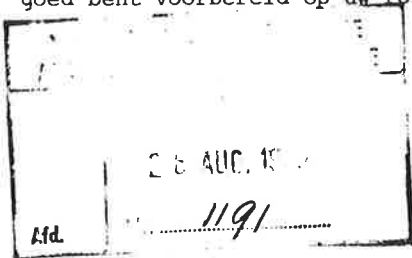
Uw kenmerk	Uw brief van	Kenmerk	Datum 21 augustus 1985
		DGMH/B	
Onderwerp		1285051	
bureaustudie beleidsplan MER			

Geachte heer Spaander,

Van uw brief d.d. 21 mei 1985 (U789/Sf/104-90) over uw bevindingen inzake de interne bureaustudie beleidsplan-MER heb ik met veel belangstelling kennisgenomen.

Mede namens mijn ambtgenoot van het Ministerie van Landbouw en Visserij, ben ik verheugd te vernemen dat uw bureaustudie tot de door uw genoemde positieve resultaten heeft geleid.

Alhoewel hypothetisch van karakter komen de aanbevelingen mij zinnig en reëel voor.
Het doet mij genoegen dat u van mening bent dat u in geval van daadwerkelijke toepassing van milieu-effectrapportage op beleidsplanniveau goed bent voorbereid op uw rol.

Met vriendelijke groeten,

De Minister van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
voor deze
De plv. Directeur-Generaal voor
de Milieuhygiëne,

Mr. F.W.R. Evers

Bijlage:

Bezoekadres:
Dr. v.d. Stamstraat 2
Bereikbaar met de NZH buslijnen 45 of 46
vanaf station Den Haag Centraal en vanaf
station Leidschendam-Voorburg, en de
HTM buslijn 26 vanaf station Leidschendam-Voorburg

Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

111-255

BIJLAGE 4

Postbus 20951
2500 EZ 's-Gravenhage
telefoon 070-264201, tst:
telex 34429
Directie Bestuurszaken

DIRECTORAAT-GENERAAL VOOR DE MILIEUHYGIENE

Aan: de voorzitter van de Voorlopige
Commissie voor de milieu-effect-
rapportage,
dr. J. Spaander,
Postbus 2345,
3500 GH Utrecht

Uw kenmerk	Uw brief van	Kenmerk	Datum
U786/sf/111-235	15-4-1985	DGMH/B 2055056	17 juni 1985

Onderwerp

Lokatie alternatieven bij m.e.r. op vergunningenniveau

VOORLOPIGE COMMISSIE MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE	
INGEKOMEN	
18 JUNI 1985	
Afd.	Nr. 1122

Geachte heer Spaander,

In antwoord op Uw brief van 15 april j.l. bericht ik U, mede namens de Minister van Landbouw en Visserij, als volgt. In mijn antwoord zal ik mij beperken tot de algemene aspecten van het door u gesignaleerde probleem.

Een directe koppeling tussen m.e.r. op beleidsplanniveau en vergunningenniveau enerzijds en het al dan niet beschouwen van lokatie-alternatieven anderzijds kan in algemene zin niet worden gelegd.

In alle gevallen van m.e.r. gaat het om de vraag wat redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven zijn.

Op beleidsplanniveau, waar zich veelal de situatie voordoet dat initiatiefnemer en bevoegd gezag dezelfde (overheids-)instantie is, is het scala van redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven groter dan op vergunningenniveau. Tot dat scala kunnen in een aantal gevallen ook lokatie-alternatieven behoren.

Op vergunningenniveau is doorgaans het scala van redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven geringer dan op beleidsplanniveau. Dit is echter niet direct gekoppeld aan een type alternatieven.

Zo kan het voorkomen dat de vergunningaanvrager de keuze heeft uit verschillende lokaties. Een voorbeeld daarvan is de vergunningaanvraag voor het z.g. Slufterproject, waarover de besluitvorming zich ook op het vergunningenniveau afspeelt. In zo'n geval is het heel wel denkbaar dat van de vergunningaanvrager in de richtlijnen voor de inhoud van het MER wordt gevraagd de lokatie-alternatieven uit te werken.

Bijlagen:

Bezoekadres:
van Alkemadeaan 85
Bereikbaar met de buslijnen 18 (stations HS - CS), en 23,
NZH-bus vanuit Amsterdam 89, en vanuit Leiderdorp 64 of 65.

Verzoeken bij beantwoording onderwerp, datum en kenmerk van deze brief te vermelden.

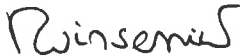
VROM 11

Er kan zich uiteraard op vergunningenniveau ook de situatie voordoen dat de vergunningaanvrager al een terrein ter beschikking heeft, waarop hij de activiteit wil ondernemen. In die gevallen behoren lokatie-alternatieven, bijzondere omstandigheden daargelaten, niet tot de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven.

Indien een m.e.r.-plichtige vergunning moet worden aangevraagd door een particulier bedrijf zal zich doorgaans de situatie voordoen dat er geen reële lokatie-alternatieven zijn, en dat de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven vooral zijn te vinden in de sfeer van mitigerende maatregelen. In die zin moet ook de DROM-conclusie nummer 84 (Aktieprogramma DROM, Tweede Kamer zitting 1982-1983, 17931, nr. 4) worden begrepen als een nadere invulling van het begrip "redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven" voor de gevallen dat het MER wordt opgesteld door een particulier bedrijf.

Een afschrift van deze brief is heden ter kennisneming verzonden aan het Dagelijks Bestuur van Rijnmond.

Hoogachtend,
De Minister van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,

Dr. P. Winsemius